

SU-Kvinnofrid 2019-2020

Slutrapport från projekt om individbaserad systematisk uppföljning av stöd till våldsutsatta vuxna i socialtjänsten

Innehåll

Sammanfattning	3
Bakgrund	4
Överenskommelse mellan SKR och regeringen	4
Vad är individbaserad systematisk uppföljning?	4
Om projektet	6
Syfte och mål.....	6
Deltagande kommuner och verksamheter	7
Socialstyrelsens verktyg för uppföljning	7
Urval av variabler	8
Roller, arbetsformer och genomförande	10
Erfarenhetsutbyte och stöd till deltagare	11
Resultat från SU-Kvinnofrid	15
Andel ärenden som följts upp.....	15
Antal kommuner som skickat in sammanställningar	15
Vilka kommer till socialtjänsten?	16
Finns barn i familjen?	19
Används riskbedömning och farlighetsbedömning?	19
Hur vanligt är hedersrelaterat våld?	20
Vilket stöd får klienterna?	22
Genomförs eller avbryts insatserna?	23
Gör insatserna skillnad för klienten?	24
Vad tycker klienterna själva?	24
Vad kan vi lära av resultaten?	25
Svårigheter att få in brukarenkäter	26
Lärdomar från projektet	28
Extern utvärdering	28
Så tyckte deltagande kommuner.....	30
Medskick från regionala samverkans- och stödstrukturer.....	33
Lärdomar från projektgruppen.....	33
Medskick till stat och myndigheter	35
Bilaga 1. Deltagande kommuner	37
Bilaga 2. Variabler för SU-Kvinnofrid	38

Sammanfattning

2019–2020 deltog 38 kommuner i SKR:s lärande utvecklingsprojekt om individbaserad systematisk uppföljning på kvinnofridsområdet, SU-Kvinnofrid. Med projektet ville SKR stödja kommuner att följa upp socialtjänstens stöd till våldsutsatta vuxna. Syftet var att öka kunskapen om insatsernas kvalitet och resultat och ge underlag för verksamhetsutveckling. Projektet genomfördes tillsammans med de regionala stöd och samverkans- och stödstrukturerna, (RSS), vars utvecklingsledare på kvinnofridsområdet har varit ett stöd till kommunerna från regional nivå.

Under projekttiden har de deltagande kommunerna registrerat data för 41 olika variabler – bland annat kön och ålder för klienterna, vilket stöd de får, om insatserna lett till en förbättrad situation och vad klienterna själva tycker om stödet. SKR har också löpande sammanställt de olika kommunernas resultat på nationell nivå. Av resultaten märks bland annat att 91 procent av de hjälpsökande klienterna var kvinnor, att kommunerna verkar ha svårare att nå personer över 60 år och att FREDA farlighetsbedömning används i mindre utsträckning än förväntat. Resultaten visar också att de flesta insatser leder till en positiv förändring för klienterna.

De flesta kommuner som deltagit i SU-Kvinnofrid säger att projektet gett dem bra kunskapsunderlag och hjälpt dem få syn på saker de tidigare inte sett. Möjligheten att jämföra resultat och dela erfarenheter med andra kommuner i projektet har också varit uppskattad. Engagemanget hos chefer och medarbetare har varit viktiga framgångsfaktorer, liksom att politiker och ledning efterfrågat resultat. En annan lärdom var att inledningsvis följa upp och registrera information i aktuella ärenden tillsammans i arbetsgruppen, för att på så sätt hitta ett gemensamt och likartat förhållningssätt.

Det har varit viktigt för projektgruppen att skapa en aktiv dialog med deltagande kommuner och att se SU-Kvinnofrid som ett lärande för både kommuner och SKR. Flertalet kommuner har meddelat att de kommer att fortsätta med individbaserad systematisk uppföljning efter projektet slut. Många vill även ha fortsatt stöd från SKR i form av samordning och forum för erfarenhetsutbyte, stöd att följa upp och sammanställa resultat, samt hjälp att sprida kunskapen till fler kommuner.

Projektet har följts av en extern utvärderare som konstaterar att målen i projektet är helt eller delvis uppfyllda. Som fortsatta utvecklingsområden lyfts bland annat att kommunerna behöver mer stöd för att individbaserad systematisk uppföljning ska vara helt integrerad i verksamheten.

Bakgrund

Överenskommelse mellan SKR och regeringen

Projektet SU-Kvinnofrid har varit en del av SKR:s kvinnofridssatsning, som genomfördes efter överenskommelse med regeringen 2018–2020. Syftet med överenskommelsen har varit att främja utveckling i riktning mot de jämställdhetspolitiska delmålen.

SKR:s kvinnofridssatsning har haft särskilt fokus på sjätte delmålet, att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Utgångspunkten har varit den nationella strategin att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Tre av satsningens mål har direkt bäring på SU-Kvinnofrid:

- Stärkt lokal, regional och nationell samverkan på kvinnofridsområdet
- Utvecklad systematisk uppföljning och analys av kvinnofridsarbetets kvalitet och resultat
- Stärkt kvinnofridsarbete i socialtjänsten
- Nyttan med systematisk uppföljning på kvinnofridsområdet

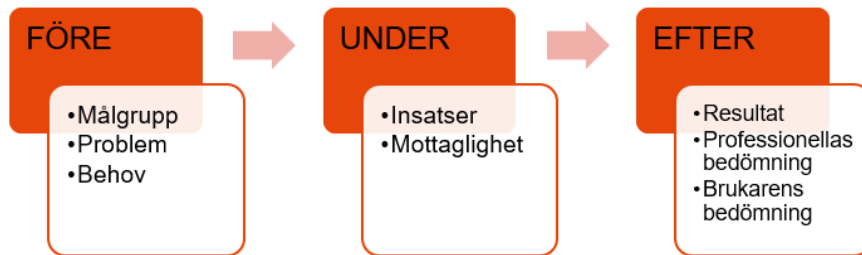
Varför behövs individbaserad systematisk uppföljning inom kvinnofridsområdet? Kvinnofrid är ett relativt nytt område i kommunerna och för forskningen. År 2007 skärptes den så kallade brottsofferparagrafen i socialtjänstlagen, vilket innebar att socialtjänsten ska ge stöd till brottsoffer och särskilt beakta kvinnor och barn som är eller har varit utsatta för våld av en närstående (5 kap. 11 § SoL). Sedan dess har kunskapen ökat och stödet till våldsutsatta förbättrats. Samtidigt saknas många gånger information om insatsernas kvalitet och resultat på såväl lokal, regional som nationell nivå.

Genom att följa upp insatserna på individnivå kan socialtjänsten få bättre förutsättningar att utveckla stödet utifrån faktisk kunskap. Uppföljningen kan även ge viktig kunskap till lokala, regionala och nationella aktörer som ansvarar för att ge socialtjänsten resurser och förutsättningar att genomföra sina uppdrag

Vad är individbaserad systematisk uppföljning?

Systematisk uppföljning innebär att regelbundet och planerat följa upp hur något utvecklar sig, och att använda den kunskapen för att göra något bättre. Individbaserad systematisk uppföljning handlar i sin tur om att dokumentera arbetet med enskilda individer för att följa upp deras situation, att sammanställa och analysera resultaten på grupp- eller verksamhetsnivå och att använda resultaten för att förbättra verksamheten. Det innebär att fortlöpande mäta och registrera enskilda individers problem och behov, insatser och resultat.

Uppföljningen kan svara på frågor som: Hur ser det ut för dem som kommer till vår verksamhet? Vilka är de och vilka problem och behov har de? Vad får de för stöd och insatser och vad blir resultatet?

Vilka är vinsterna för individ, medarbetare och verksamhet?

Individbaserad systematisk uppföljning ger ökat fokus på mål och förändring för individen, men också kunskap om vad verksamheten faktiskt gör. Genom uppföljningen kan verksamheten säkerställa att insatserna är av god kvalitet och ger resultat. Den gör det också lättare för individer och behandlare att välja insatser. För yrkesgruppen ger systematisk uppföljning lokal kunskap och beprövad erfarenhet som är central i en evidensbaserad praktik. Den ger höjd professionalitet och yrkesstolthet i socialtjänsten, sätter ord och siffror på tyst kunskap och möjliggör lärande. Systematisk uppföljning kan tydliggöra utvecklings- och förbättringsområden och förbättra verksamheter utifrån faktisk kunskap om det egna läget, istället för att gå på ”magkänsla” eller ge efter för externt tryck, till exempel från media. Att beskriva verksamhetens arbete och resultat i siffror kan också ge beslutsunderlag för chefer och politiker. På så vis kan uppföljningen bidra med kunskapsunderlag inför beslut om resurser, och kan stärka den lokala rösten i samtalet med regional och nationell nivå.

Om projektet

Syfte och mål

Projekt SU-Kvinnofrid genomfördes 1 september 2019 till och med 31 december 2020. Med projektet ville SKR inspirera och hjälpa kommuner och verksamheter att komma igång med individbaserad systematisk uppföljning på kvinnofridsområdet.

Syftet vara att stödja kommuner att

- följa upp stödet till våldsutsatta vuxna i socialtjänsten
- öka kunskapen om insatsernas kvalitet och resultat
- få underlag för att utveckla verksamheten
- lära och dela erfarenheter med andra kommuner.

På sikt hoppades projektet även kunna bidra till att öka kunskapen om kvalitet och resultat inom kvinnofridsområdet nationellt. Projektet vill också bidra med kunskap om kommunernas förutsättningar att införa och vidmakthålla arbetet med individbaserad systematisk uppföljning – kunskap som är viktig för SKR:s fortsatta stöd till medlemmarna.

SU-Kvinnofrid har haft fyra mål:

1. Att upp till 30 kommuner eller verksamheter arbetat med individbaserad systematisk uppföljning i delprojekt SU-Kvinnofrid 2019–2020 med stöd av SKR och de regionala utvecklingsledarna för kvinnofrid som en del av SKR:s kvinnofridssatsning.
2. Att arbetet med individbaserad systematisk uppföljning är en integrerad del av den ordinarie verksamheten i de deltagande kommunerna och verksamheterna efter projektidens slut.
3. Att arbetet med individbaserad systematisk uppföljning lett till ökad kunskap och underlag till stöd för verksamhetsutveckling för de deltagande kommunerna och verksamheterna.
4. Att SKR kan presentera sammanställd information från de deltagande kommunerna och verksamheterna inom kvinnofridsområdet på nationell nivå och har fått ökad kunskap om: kvinnofridsarbetets innehåll, kvalitet och resultat, viktiga förutsättningar som underlättar införandet och vidmakthållandet av systematisk uppföljning i kommuner och verksamheter som arbetar på kvinnofridsområdet.

Deltagande kommuner och verksamheter

Totalt deltog 38 kommuner i SU-Kvinnofrid under hela projektperioden. Inledningsvis anmälde sig 46 kommuner och tre kvinnojourer, men under projektets gång meddelade åtta kommuner och en kvinnojour att de inte längre hade möjlighet att delta. Några av skälen var att det saknats ledningsstöd i inledningskedet, brist på personal och IT-stöd eller att annat utvecklingsarbete behövde prioriteras.

De deltagande kommunerna finns i 15 av landets 21 län. Den geografiska spridningen har varit god, från Piteå kommun i norr till Hörby kommun i söder. Kommunernas storlek har varierat, från Gullspångs kommun med cirka 5 300 innevånare, till Linköpings kommun med 163 000. Cirka en tredjedel av kommunerna har deltagit med både myndighetsutövning och utförarverksamhet inom socialtjänsten. För en förteckning över deltagande kommuner och verksamheter, se bilaga 1.

Kommunerna har deltagit utifrån sina förutsättningar och projektet har varit en del av ordinarie verksamhet i samtliga kommuner. Antal medarbetare som deltagit och antal ärenden som registrerats har varierat. Dock har målsättningen för projektet varit att samtliga aktuella ärenden i de verksamheter som deltar i projektet ska följas upp under projektiden.

Socialstyrelsens verktyg för uppföljning

Vid uppföljningen använde kommunerna Socialstyrelsens verktyg SUV – utsatthet (Systematisk uppföljning våldsutsatthet). Verktöget är utvecklat för att underlätta uppföljning, utvärdering och kvalitetssäkring i verksamheter som arbetar med personer utsatta för våld i nära relationer. SUV består av en programvara (SUreg) för registrering och sammanställning av uppgifter samt ett formulär med ett frågebatteri omfattande 243 variabler som är relevanta för individbaserad systematisk uppföljning av insatser för våldsutsatta. Verktöget är tillgängligt genom Socialstyrelsens utbildningsportal och är kostnadsfritt att ladda ner och använda. Det liknar ett webbenkätverktyg för den som registrerar information i det, där frågor och svarsalternativ/variabler och variabelvärden är förutbestämda och handläggare registrerar information i ett ärende genom att fylla i formuläret.

Under SU-Kvinnofrid installerades SUreg i kommunernas egna nätverk eller i medarbetarnas datorer. All registrerad data sparades lokalt. En manual med utförliga installationsanvisningar skickades ut, tillsammans med bekräftelse på deltagande i SU-Kvinnofrid. Där kunde deltagarna bl.a. läsa om de krav på kommunens IT-system som behövde vara uppfyllda och om programmets säkerhet.

Urval av variabler

SUV innehåller 243 variabler, men tanken är inte att alla dessa ska användas samtidigt, utan att ett urval görs beroende på verksamhetens behov och intresse. För att göra uppföljningen hanterbar och underlätta för kommunerna, gjorde SKR ett urval av variabler för projektet. Urvalet stämdes av i dialog med Socialstyrelsen, de regionala utvecklingsledarna för kvinnofrid och de deltagande kommunerna.

Den 1 januari 2020 fastslogs variablerna för den återstående projekttiden. Den slutgiltiga uppsättningen innehöll 41 variabler, varav sju var frågor riktade till våldsutsatta som tagit emot stöd och insatser, och som ställdes i en brukarenkät. Variablerna sammanställdes och presenterades med definitioner och förklarande text i en vägledning och variabellista (se bilaga 2). De deltagande kommunerna hade därtill möjlighet att lägga till fem egna, lokala variabler.

Kategorier av variabler i SU-Kvinnofrid

Bakgrund

- Ärendet
- Klienten
- Levnadsförhållanden
- Barnets situation

Före stöd/insats

- Våldets omfattning och karaktär
- Riskbedömning
- Förändringsmål

Under stöd/insats

- Stöd och insatser
- Våldsutsatthet och riskbedömning (1-5)

Efter stöd/insats

- Genomförandet
- Riskbedömning
- Måluppfyllelse
- Avslut

Brugaruppföljning

- Våldsutsatthet
- Insatsernas betydelse för ev. förbättring
- Positiva inslag
- Oväntade negativa följder
- Nöjdhet med stöd
- Nöjdhet med bemötande

Variablerna i SU-Kvinnofrid kan delas in i fem olika avsnitt; "Bakgrund" och "Före stöd/insats" som registrerar uppgifter före insats till individen påbörjas, "Under stöd/insats" som registreras under tiden insats pågår samt "Efter stöd/insats" och "Brukaruppföljning" som registreras efter att ärendet avslutats i aktuell verksamhet.

Bakgrund och före stöd/insats

De variabler som registreras före insats syftar till att ge en bild av verksamhetens målgrupper, deras bakgrund, problem och behov. Variablerna möjliggör jämförelser och belyser skillnader avseende exempelvis kön och ålder. Bland dessa variabler finns också frågor om den typ av våld som personen utsatts för och av vem, samt om våldet skett i en hederskontext. Dessutom finns möjlighet att registrera en initial riskbedömning, som sedan kan jämföras med riskbedömningar som görs under och efter insats, för att följa utveckling över tid.

Under stöd/insats

För de variabler som registreras under pågående insats ligger fokus på insatsernas tidslängd och typ. Endast ett övergripande startdatum för insats registreras, vilket innebär att det inte går att särskilja olika insatstider om flera olika stöd och insatser ges till samma individ. Det underlättar själva registreringen, men gör det svårt att säga något om olika insatsers betydelse för en eventuellt förändrad situation för klienten. Det finns möjlighet att registrera upp till fem uppföljningar och riskbedömningar under tiden som klienten är aktuell och en eller flera insatser pågår. En djupare analys av de uppgifterna kan visa förändring under insatstiden för en given grupp klienter.

Efter stöd/insats samt brukarenkät

Efter att insatsen/insatserna avslutats gavs möjlighet att registrera datum och orsak till avslut, en bedömning av genomförandet av insatserna, individuell måluppföljning samt avslutande riskbedömning. Brukarenkäten innehöll frågor om eventuell förändring av situationen, insatsernas betydelse för en eventuell förbättring i förhållande till våldsutsatthet, positiva och negativa inslag och följder, samt skattning av nöjdhet och bemötande.

Lokala variabler

Fem kommuner har använt sig av möjligheten att lägga till egna lokala frågor och delat med sig av sina resultat. Frågorna har bland annat handlat om den våldsutsatta varit aktuell i socialtjänsten tidigare. Det har formulerats på olika sätt; "tidigare aktuell" (Motala) "tidigare kännedom" (Linköping),

”åter-aktualisering” (Karlstad, Köping). En annan fråga har handlat om ”kännedom” (Värmdö), ”inkom från” (Linköping), ”kontaktväg” (Karlstad). Ytterligare frågor har handlat om andra kontakter (Värmdö), annat stöd (Linköping), om polisutredning (Värmdö), skyddade personuppgifter (Karlstad), typ av insats (service eller bistånd – Motala) och placering av våldsutsatta inom den egna kommunen eller inte (Linköping). Köping och Karlstad har även haft frågor om eventuell behandlingskontakt för våldsutövaren.

Roller, arbetsformer och genomförande

Verksamheternas roll

Varje verksamhet utsåg en kontaktperson med ansvar för att administrera SUreg och ge inloggningsuppgifter till övriga användare. Vidare ansvarade kontaktpersonen för att sammanställa resultaten för den egna kommunen/verksamheten. Vilka som utsetts till kontaktperson har varierat – från samordnare för våld i nära relation till utvecklingsledare, verksamhetsutvecklare eller enhetschef.

Målsättningen var att verksamheterna skulle följa upp samtliga aktuella ärenden under projekttiden, och att detta skulle ske som en del av det ordinarie arbetet. Kommunerna har deltagit utifrån sina förutsättningar, vilket betyder att antal medarbetare som deltagit och antal ärenden som följts upp och som information har registrerats för i varje kommun har varierat. Några kommuner kunde påbörja sin uppföljning redan i oktober 2019. Från och med januari 2020 skulle alla deltagande verksamheter börja registrera uppgifter.

Regionala utvecklingsledare för kvinnofrid i regionala samverkans- och stödstrukturer (RSS)

Under 2018–2020 har RSS fått medel ur SKR:s kvinnofridssatsning för att anställa regionala utvecklingsledare för kvinnofrid för att förstärka den regionala nivån. Utvecklingsledarna har varit en viktig del av projektet och en länk mellan kommunerna, länen och SKR. Information om projektet spreds inledningsvis av utvecklingsledarna, som också tog emot intresseanmälan från det egna länets kommuner. Tidigt i projektet fick de ge synpunkter på variablerna. I vissa län har utvecklingsledarna samlat kommunerna länsvis för erfarenhetsutbyte samt hållit samman dialogen mellan kommunerna i länet och SKR.

Projektgrupp på SKR

Projektgruppen på SKR har bestått av fyra personer: En handläggare (tillika projektledare) och en administratör från SKR:s kvinnofridssatsning, SKR:s samordnare för systematisk uppföljning inom socialtjänsten samt en utvecklingsledare för systematisk uppföljning från Region Västerbotten (inlånad på 20 procent). Projektgruppen har förberett och planerat för projektet, bidragit med support för installering och användning av SUREG och variabler, gett handledning i uppföljningsarbetet och stöd till sammanställning, analys och återkoppling av resultat. Vidare har projektgruppen fört kontinuerlig dialog med deltagande verksamheter, ansvarat för webbsändningar och en digital arbetsyta.

Erfarenhetsutbyte och stöd till deltagare

Webbsändningar för dialog, information och utbyte av erfarenheter

En viktig del av SU-Kvinnofrid har varit de webbsändningar som projektgruppen anordnade för att stödja kommunerna i arbetet och ge deltagarna möjlighet att utbyta erfarenheter. Att använda digitala verktyg har varit betydelsefullt för att möjliggöra att så många kommuner som möjligt skulle kunna delta i projektet. Sändningarna hölls ungefär varannan månad, två timmar per tillfälle och har i stort följt samma upplägg.

Upplägg för webbsändningar

- Kort uppföljning: hur långt har kommunerna/verksamheterna kommit i arbetet?
- Frågor från deltagarna till projektgruppen
- En kommun eller ett län presenterar sitt arbete med SU-Kvinnofrid
- Projektgruppen presenterar en sammanställning och analys av de data kommunerna skickat in
- Information från SKR

Temat för webbsändningarna har varierat beroende på var i processen deltagarna befunnit sig. Vid projektets början låg fokus på utbildning och information. Senare har fokus legat på registrering, sammanställning och analys av inskickade data. Under senare delen av 2020 har innehållet handlat om hur kommunerna kan använda resultatet för verksamhetsutveckling och presentera resultat för ledning och politik. Under hösten 2020 hölls en längre webbsändning med fördjupning av teman som verksamhetsutveckling, målformulering och uppföljning av måluppfyllelse vad gäller individmål samt hur verksamheter kan analysera och använda resultaten.

Vid webbsändningar under hösten använde projektgruppen ett nytt verktyg för webbsändningar, vilket gjorde det möjligt att lättare att genomföra gruppdiskussioner digitalt. Dessa har handlat om exempelvis variablerna som ingått i SU-Kvinnofrid och vad som krävs för att individbaserad systematisk uppföljning ska bli en integrerad del den ordinarie verksamheten. Efter presentation av resultaten från den externa utvärderingen fördes en diskussion om deltagarna kände igen sig i resultatet, samt vilken roll SKR bör ha i ett fortsatt arbete.

Löpande uppföljning hur det går för kommunerna

Frågor om hur långt verksamheterna kommit i sitt uppföljningsarbete har ställts kontinuerligt till deltagarna, från och med november 2019, och sedan löpande under hela 2020. Frågorna har ställts via Menti, en digital enkätjänst där användare enkelt kan besvara frågor. I svaren går att utläsa en tydlig utveckling. Vid det första tillfället angav en fjärdedel av deltagarna att de var i full gång med registrering, medan så gott som alla angav att de var i full gång med registrering vid de sista tillfällena. En annan fråga som ställts återkommande var om deltagarna gjort sammanställningar av sitt insamlade material. Vid första tillfället svarade ca 20 procent att de inte hade gjort någon sammanställning, 60 procent att de gjort sammanställningar för att skicka till SKR och resterande 20 procent att de gjort sammanställningar för att själva titta på resultatet lokalt. När frågan ställdes senare i projektet hade alla gjort sammanställningar; hälften för att skicka till SKR och hälften för att titta på resultaten lokalt.

Erfarenhetsutbyte mellan deltagarna

Erfarenhetsutbytet har varit en viktig del av SU-Kvinnofrid. Under webbsändningarna har verksamheterna kunnat presentera sitt uppföljningsarbete och dela med sig av sina erfarenheter. I början av projektet berättade Familjefrid i Mölndals kommun om hur de lagt upp arbetet med SU-Kvinnofrid. Vid projektets slut, på förfrågan från de andra kommunerna, redogjorde de för hur de presenterat sina resultat för ledning och politiker. Nyköpings kommun har delat med sig av sina erfarenheter av att göra sammanställningar.

Även RSS har medverkat med presentationer. Den regionala utvecklingsledaren för kvinnofrid, tillsammans med vetenskaplig ledare för FoUI för Norrbottens kommuner, bidrog med erfarenheter om hur den regionala nivån kan vara ett stöd för kommuner i länet. Utvecklingsledaren i Jämtlands län, tillsammans med en representant från FoU Jämt, berättade om sitt arbete med individbaserad systematisk uppföljning. De har byggt upp ett arbete med systematisk uppföljning i tre kommuner i Jämtland, med stöd av den regionala nivån.

Det arbetet ska pågå under ett år (feb/mars 2020 till september 2021) med två regionala inlämningstillfällen av data från kommunerna. Den regionala nivån kommer att ha regelbundna avstämningar med de deltagande kommunerna och sammanställningarna kommer att delges IFO-chefer och samordnare.

Gemensam digital arbetsyta

Mellan webbsändningarna har deltagande kommunerna haft möjlighet att ställa frågor till projektgruppen och dela erfarenheter med andra kommuner genom en gemensam digital arbetsyta. På arbetsytan har all information lagts ut om projektet, till exempel svar på de vanligaste frågorna, sammanställningar av resultat, handledningsmaterial samt information om webbsändningar.

Träff med enskilda kommuner

Vid två tillfällen har projektgruppen haft enskilda träffar med kommuner. Ett webbmöte hölls med kommun som ville ha stöd kring specifika frågor om uppföljning, förändringsmål och riskbedömning. Vid ett annat tillfälle bjöds projektgruppen in till en av träffarna för deltagarkommuner i Östergötland som den regionala utvecklingsledaren för kvinnofrid höll regelbundet. Syftet var att ha en dialog om variabler och att komma vidare i arbetet.

Utbildning till utvecklingsledare att göra sammanställningar länsvis

På efterfrågan av de regionala utvecklingsledarna genomfördes ett särskilt utbildningstillfälle om hur de kan göra egna länsvisa sammanställningar utifrån inskickat material från kommunerna.

Spridning till kommuner utanför projektet

Kommuner, regionala utvecklingsledare och SKR har delat med sig av erfarenheter från SU-Kvinnofrid även utanför projektet. Bland annat ordnade utvecklingsledaren i Stockholm en temadag om systematisk uppföljning riktad till relationsvårdssamordnare och deras chefer. Dagen arrangeras tillsammans med Stockholms stad, FoU och Länsstyrelsen i Stockholms län. Syftet var att bland annat undersöka behovet av regionalt stöd för att komma igång och utveckla arbetet med systematisk uppföljning, och SKR bidrog med en presentation av SU-Kvinnofrid. Deltagarna lyfte förankring hos chefer, bra teknisk support och regionalt stöd som viktiga förutsättningar. Deltagarna ville även verka för en särskild ledningsgrupp för systematisk uppföljning bestående av socialtjänstens samtliga verksamhetschefer.

Ett annat exempel är socialtjänsten i Gullspång, som föreläste på länsstyrelsens kvinnofridsnätverk i Västra Götalands län, dit 48 kommuners samordnare för våld i nära relationer var inbjudna. Gullspång beskrev sina erfarenheter av arbetet med SU-Kvinnofrid och hur det ökat samverkan mellan vuxen-, barn- och ungdomsenheten och LSS-verksamheten, men också synliggjort förbättringsområden inom utredning och dokumentation. De presenterade även sina tankar för framtiden om att föra kunskapen vidare till ledning och politiker och kunna utveckla arbetet mot våld i nära relationer.

Ytterligare exempel är Familjefridsteamet i Mölndal som tillsammans med utvecklingsledaren i Västra Götaland presenterade sina erfarenheter från SU-Kvinnofrid på Chefsforum. Konferensen hade temat våld i nära relationer och deltog gjorde cirka 150 chefer, strateger och politiker. Dagen anordnades av Länsstyrelsen i Västra Götalands län, VästKom och Västra Götalandsregionens kompetenscentrum om våld i nära relationer, VKV.

I Norrbottens län ordnade den regionala utvecklingsledaren tillsammans med länsstyrelsen en utbildningsdag om våld i nära relationer för politiker och chefer. SKR deltog och föreläste om systematisk uppföljning och SU-Kvinnofrid som inspiration till kommuner att påbörja ett uppföljningsarbete.

Påverkan av pandemin

I mars 2020 drabbades världen av Coronapandemin, med kraftiga restriktioner för resor och möten som följd. Då SU-Kvinnofrid redan byggde på interaktiva webbsändningar behövdes ingen större omställning. Däremot fick den planerade avslutningskonferensen i januari 2021 ställas in.

Det är inte tydligt på vilket sätt eller om pandemin har påverkat arbetet i projektet. Antalet deltagare vid webbsändningarna minskade i november och december 2021. Det skulle kunna vara en effekt av pandemin, eftersom kommunerna angett att tids- och personalbrist var en utmaning då.

Resultat från SU-Kvinnofrid

Ett mål med SU-Kvinnofrid har varit att öka kunskapen om kvinnofridsarbets innehåll, kvalitet och resultat. Den kunskapen skapades lokalt genom verksamheternas egna sammanställningar av den information som de följt upp och registrerat. För att uppmuntra dessa sammanställningar och samtidigt ge en bredare bild av kvinnofridsarbetet i projektet och landet, begärde projektgruppen in lokala sammanställningar, som därefter sammanställdes nationellt. SKR har löpande sammanställt resultaten på nationell nivå utifrån de lokala sammanställningar som deltagande kommuner skickat in under året. I den här delen av rapporten redovisas ett antal av dessa nationella sammanställningar.

Vissa variabler har återkommit flera gånger i de nationella sammanställningarna, vilket har inneburit att SKR har kunnat följa om resultaten förändrats med fler registrerade klienter eller beroende på vilka kommuner som skickat in lokala sammanställningar. Resultaten i projektet har visat sig vara relativt stabila över tid.

Observera att resultat som presenteras i rapporten framför allt ska ses som exempel på vilken typ av kunskap som kan fås genom individbaserad systematisk uppföljning. De resultat som presenteras nedan ska dock tolkas med försiktighet, eftersom de endast bygger på uppföljning från ett mindre antal kommuner under ett år och vi inte säkert vet hur hög täckningsgraden är.

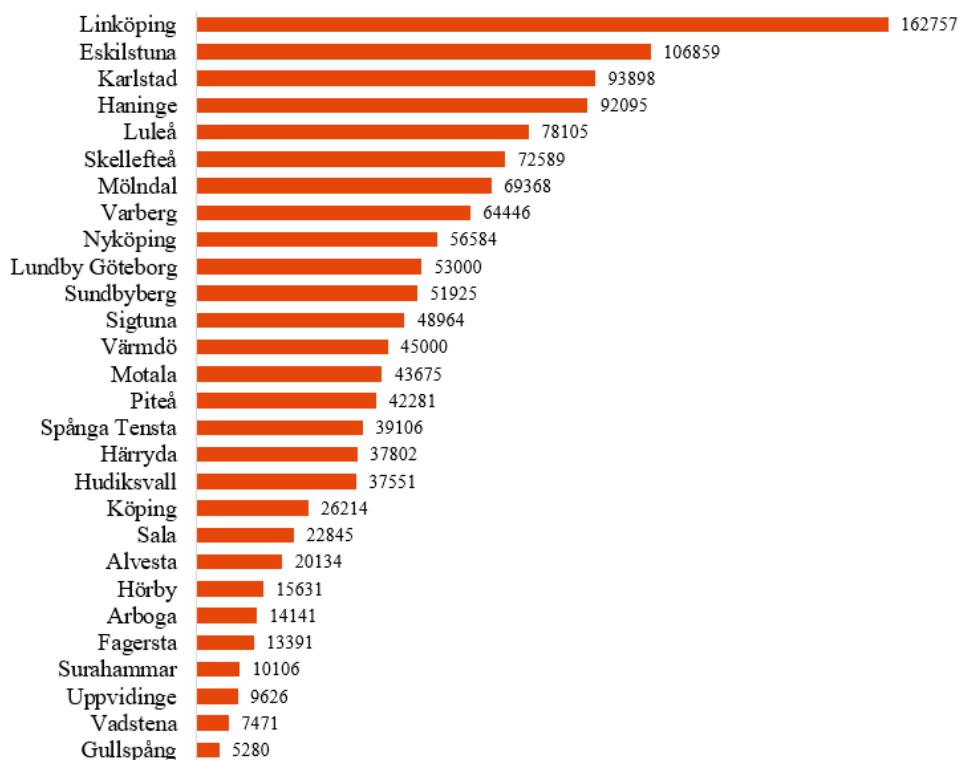
Andel ärenden som följts upp

Täckningsgraden bedöms ha varit förhållandevis god, och det finns en spridning mellan olika typer av kommuner vad gäller storlek och geografiskt läge, vilket gör att resultaten bör vara hyfsat generaliserbara. Vid slutet av projektet bad SKR de deltagande verksamheterna att uppskatta hur stor andel av de aktuella ärendena under året som faktiskt hade följts upp. De flesta angav att uppgifter för upp till 90 procent av ärendena hade registrerats. Några få verksamheter hade dock en låg andel registreringar, vilket drar ner snittet.

Antal kommuner som skickat in sammanställningar

Som mest fick SKR in sammanställningar från 25 verksamheter i 24 kommuner vid samma uppföljningstillfälle (maj 2020). Totalt skickade 28 kommuner in sammanställningar vid minst ett tillfälle under 2020 (se diagrammet nedan). Det har både varit myndighetsutövande verksamheter och utförarverksamheter samt några som haft båda uppdragen. Det är stor variation i kommunernas storlek och geografiska spridning.

Diagram 1. Kommuner som skickat in sammanställningar 2020 (antal invånare inom parentes)

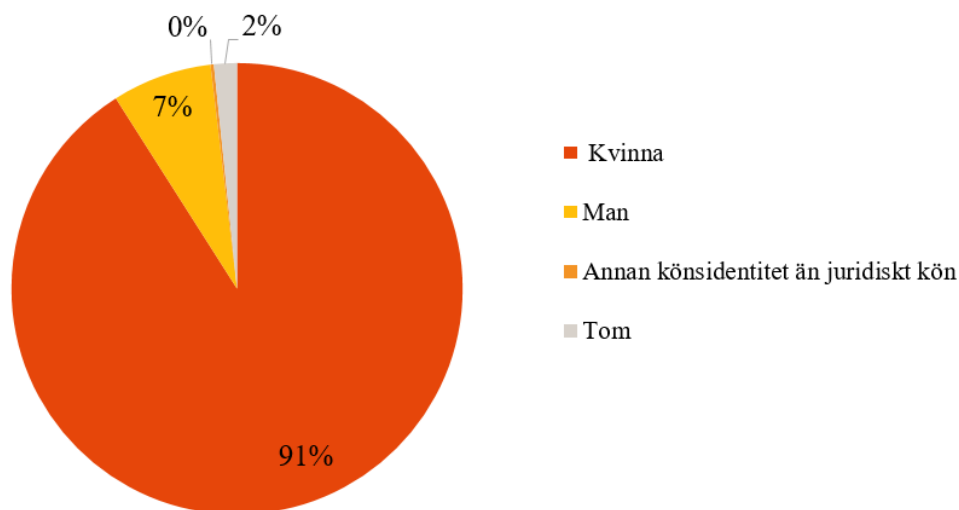
Vilka kommer till socialtjänsten?

De återkommande sammanställningarna har gett en bra beskrivning av de personer som kommit i kontakt med socialtjänstens verksamheter som arbetar med stöd till våldsutsatta vuxna vad gäller kön och ålder. Sammanställningar baserade på variablerna kön och ålder har gjorts vid ett flertal tillfällen under projekttiden. Fördelningen har varit stabil oavsett vilka, eller hur många, verksamheter som varit representerade i sammanställningarna.

Majoriteten är kvinnor

91 procent av klienterna var kvinnor och cirka 7 procent var män. Ungefär 2 procent av registreringarna saknade uppgifter om kön och mindre än en procent av klienterna uppges ha annan könsidentitet än sin juridiska. Fördelningen har i stort sett varit lika i alla gemensamma sammanställningar under projekttiden.

Diagram 2. Kön (N=853, N=totalt antal registrerade individer)

De flesta är mellan 26 och 40 år

De flesta klienter var mellan 26 och 40 år (48 procent). Få var över 56 år och endast en procent över 65 år. Korskörningar av sammanställningar visar att åldersfördelningen såg olika ut beroende på samhällets storlek. I mindre kommuner var cirka 17 procent av klienterna under 25 år, jämfört med 10 procent i storstadskommunerna. I storstadskommunerna var cirka 34 procent av klienterna 41–55 år, jämfört med 26 procent i mindre kommuner. I diagrammen nedan visas kategorin 0–25 år, men observera att ingen under 18 år har registrerats, eftersom projektet bara rörde vuxna.

Diagram 3. Ålder (N=853)

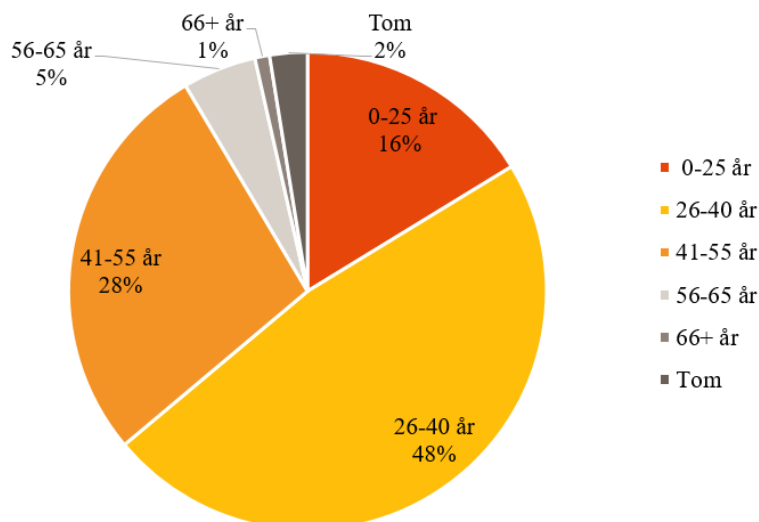
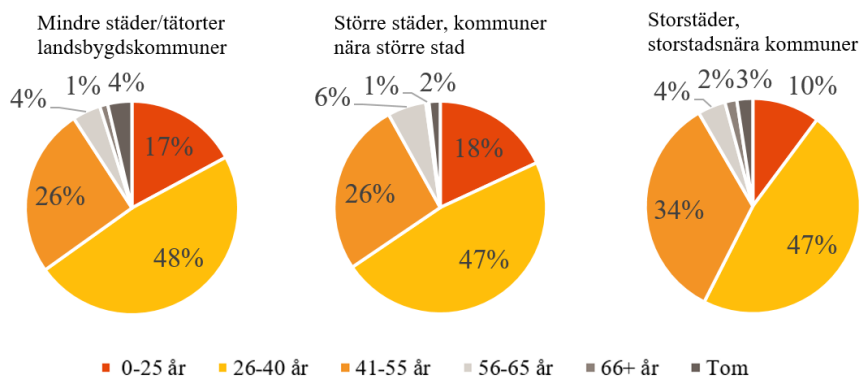

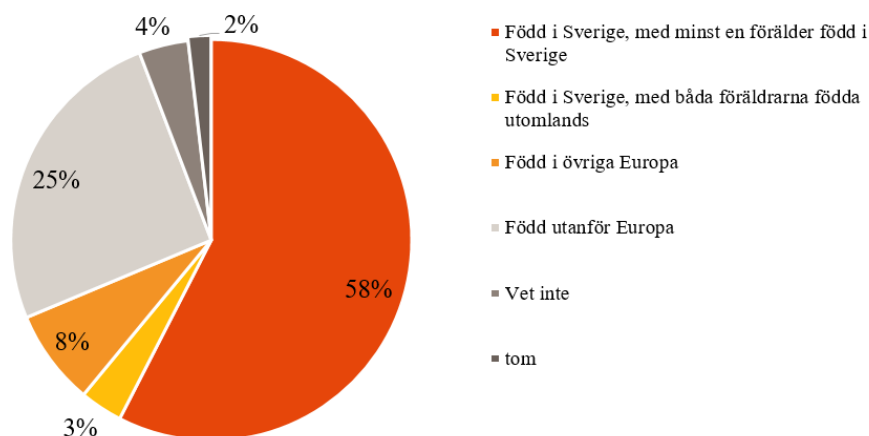
Diagram 4. Ålder, fördelning mellan landsbygdskommuner (N= 327), kommuner nära större stad (N=357) och storstadskommuner (N=169)¹

De flesta är födda i Sverige

De allra flesta klienter (58 procent) var födda i Sverige och hade minst en förälder som också var född i Sverige. Den näst största gruppen, en fjärdedel, var födda utanför Europa. I minoritet (cirka tre procent) var personer som själva var födda i Sverige, men som hade föräldrar födda utomlands. Även här kan man se vissa skillnader utifrån kommunens befolkningsstorlek. Andelen födda utanför Sverige och Europa var till exempel lägre i mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner.

Diagram 5. Födelseland (N=754)

¹ Kommunerna har grupperats utifrån [SKR:s kommungruppsindelning 2017](#), och baseras på kriterier som invånarantal, tätortsstorlek, närhet till större tätort och pendlingsmönster.

Finns barn i familjen?

Vid första sammanställningen i januari 2020 samlades information om 199 personer som fått insatser. Då frågan om klienternas antal barn sammanställdes framkom att totalt 244 barn berördes av att en förälder utsatt för våld. Det ger ett medelvärde på 1,4 barn per hjälpsökande.

Används riskbedömning och farlighetsbedömning?

I cirka 75 procent av ärendena har riskbedömning genomförts. FREDA användes i 19 procent av ärendena, i 7 procent användes PATRIARK, SARA eller SAM. I 49 procent av ärendena gjordes riskbedömningen på annat sätt.

I de ärenden där FREDA använts bedömdes 34 procent av ärendena ligga på farlighetsnivå 4, den högsta nivån, som innebär att mycket allvarlig fara råder. 25 procent låg på farlighetsnivå 3, 28 procent på farlighetsnivå 2 och 13 procent på farlighetsnivå 1, den lägsta nivån (risk för ökad farlighetsnivå är varierande). I de ärenden där annan riskbedömningsmetod använts bedömdes 30 procent av ärendena ha hög risk, 32 procent mellan hög och 39 procent låg risk.

Diagram 6. Spridning risknivå före insats i FREDA-bedömningar (N=225)

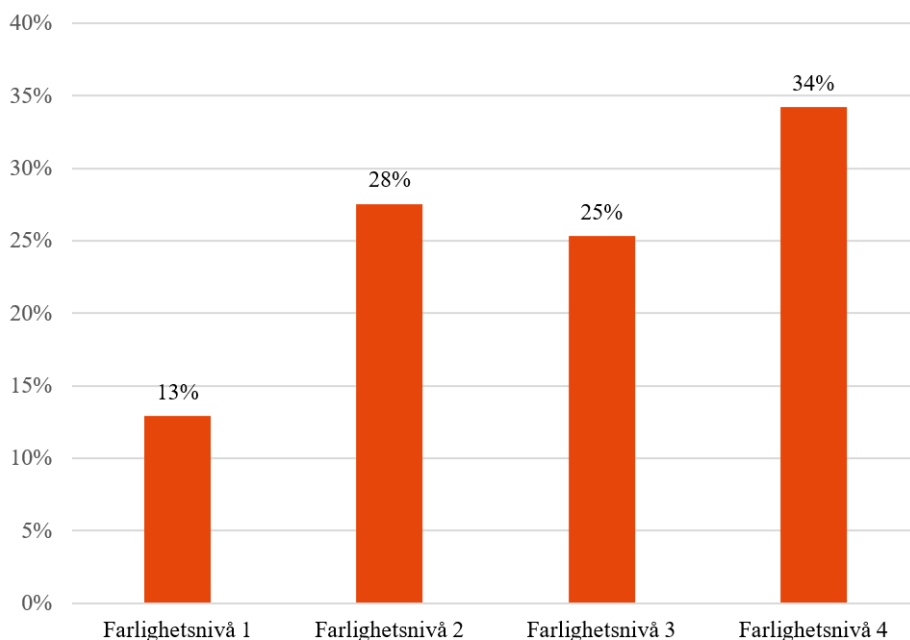
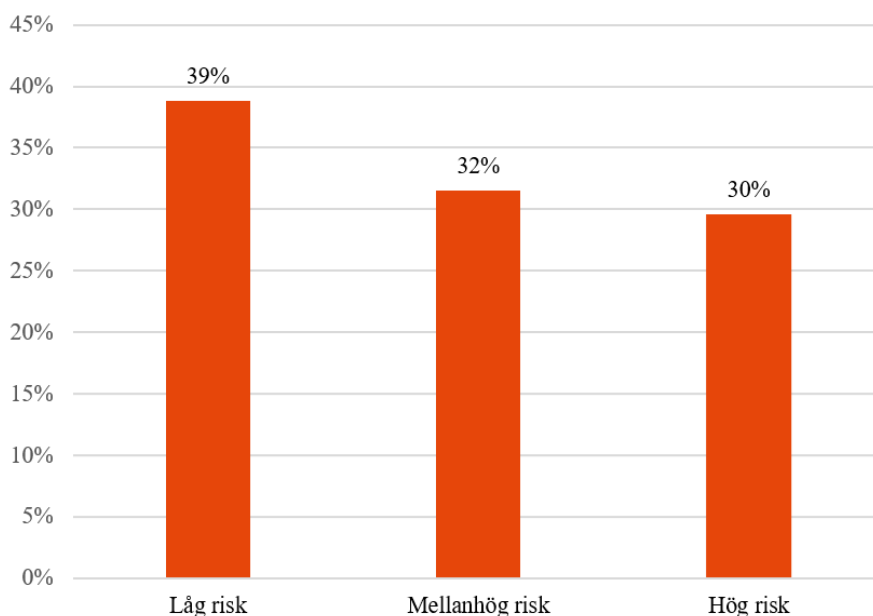

Diagram 7. Spridning risknivå före insats, annan riskbedömning (N=368)

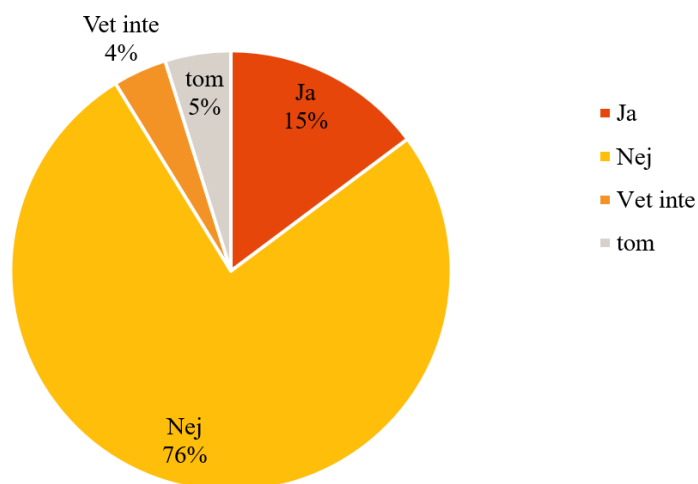

I projektets sista, nationella sammanställning i november 2020, hade de kommuner som skickat in material gjort riskbedömning i mellan 40–120 procent av sina ärenden. I en av de 15 kommunerna hade inga riskbedömningar genomförts, och i tre kommuner hade fler än 100 procent av ärendena riskbedömts. Det innebär att verksamheten registrerat att de genomfört både FREDA och annan typ av riskbedömning.

Hur vanligt är hedersrelaterat våld?

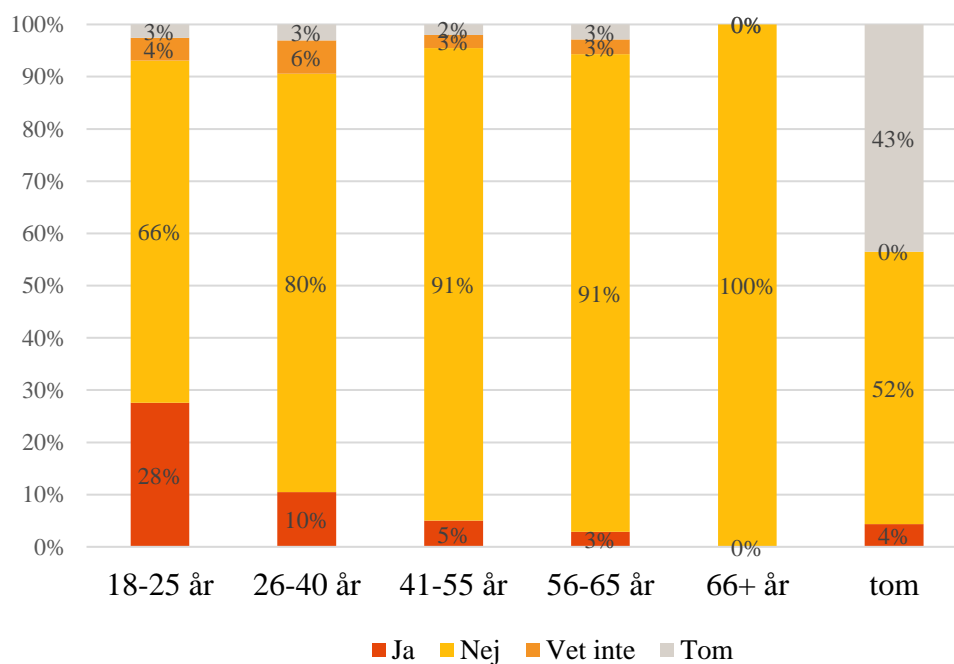
I endast 15 procent av de ärenden som följdes upp i projektkommunerna till sista sammanställningen 17 november 2020 bedömdes våldet vara hedersrelaterat.

Diagram 8. Hedersrelaterat våld, andel ärenden (N=683)

Den 14 maj gjordes en sammanställning för 773 ärenden från 24 kommuner (två verksamheter från Linköping, vilket kan innebära viss dubbelräkning). Då var andelen hedersrelaterade ärenden något lägre, 11 procent. I den sammanställningen redovisades åldersfördelningen i de hedersrelaterade ärendena. Hedersrelaterat våld var absolut vanligast i den yngsta åldersgruppen; 18–25 år.

Diagram 9. Hedersrelaterat våld, andel ärenden per ålderskategori (N=773)

Vilket stöd får klienterna?

Klienter kan vara aktuella för flera olika typer av insatser hos socialtjänsten, antingen samtidigt eller över tid. Samtliga insatser som en klient har fått från verksamheterna i projektet har följts upp och registrerats. I genomsnitt fick varje hjälpsökande två olika insatser. Vanligast var enskilda stödsamtal, som ca 30 procent av klienterna fick. Kategorin ”Annat” användes bara i ca tre procent av ärendena, vilket kan tolkas som att variabeln lyckats fånga de allra flesta typer av insatser som ges inom verksamheterna Gruppamtal och säkerhetskontakt/partnerkontakt har endast används i 1 procent av insatserna. Nedan sammanställning är från 2020-11-17 med totalt 1 329 registrerade insatser i 683 ärenden.

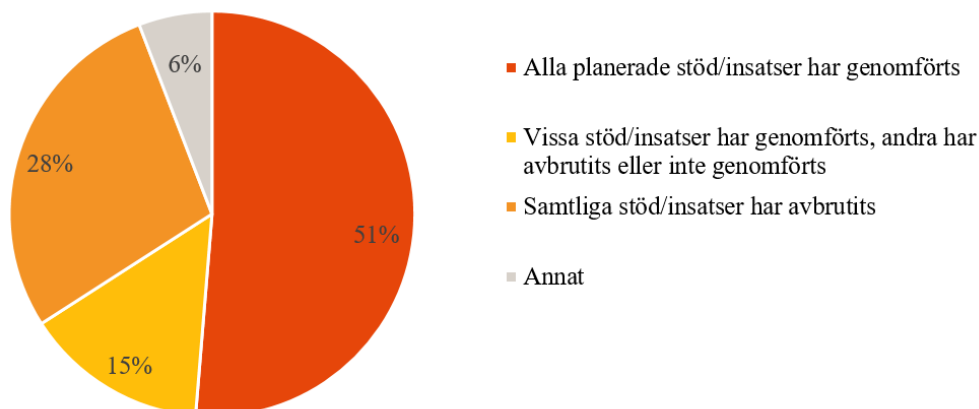
Insats	Andel
Enskilt stödsamtal	28 %
Rådgivning/information	15 %
Genomgång av säkerhet	11 %
Praktiskt stöd	9 %
Skyddat boende	10 %
Ekonomiskt bistånd	7 %
Hjälp med ny bostad (ej skyddat boende)	6 %
Hjälp till kontakt med annan aktör	5 %
Annat	3 %
Särskilt stöd i föräldraroll	2 %
Byte av kommun	2 %
Gruppamtal	1 %
Säkerhetskontakt/partnerkontakt	1 %

Genomförs eller avbryts insatserna?

Mot slutet av året genomfördes sammanställningar av de variabler som registreras när ett ärende avslutats i verksamheten. Diagrammen nedan är hämtade från en sammanställning den 22 september 2020. Då hade 334 klienter av 851 i den totala sammanställningen avslutats, och frågan om i vilken utsträckning de planerade insatserna genomförts hade besvarats för 308 klienter (36 procent av de 851). I lite drygt hälften av de ärendena hade alla planerade insatser genomförts. I 28 procent av ärendena hade alla stöd och insatser avbrutits.

Resultaten skiljer sig åt för de 22 verksamheter som skickade in underlag utifrån typ av verksamhet. I verksamheter som både var myndighetsutövare och utförare genomfördes alla planerade insatser i 60 procent av de avslutade ärendena (cirka 50 ärenden), medan motsvarande siffra i verksamheter med endast myndighetsutövning var 48 procent. Antal registrerade svar för myndighetsverksamheterna var cirka 100.

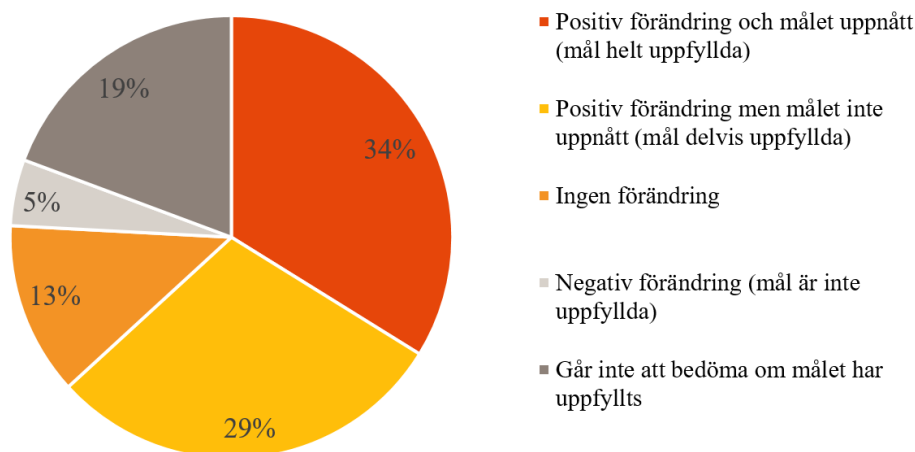
Diagram 10. Andel genomförda respektive avbrutna insatser (N=308)

Gör insatserna skillnad för klienten?

Vid sammanställningen den 22 september 2020 hade de individuella förändringsmålen uppnåtts och en positiv förändring skett i förhållande till våldet i 63 procent av de avslutade ärendena. Frågan var besvarad för 269 klienter.

Diagram 11. Måluppfyllelse och förändring av våldet i förhållande till individuella mål (N=269)

Vad tycker klienterna själva?

Hela 78 procent av de klienter som svarat på brukarfrågorna i uppföljningen angav att deras situation hade förbättrats sedan stödet/insatsen från verksamheten påbörjades. Frågan var besvarad av 145 personer, vilket motsvarade 17 procent av det totala antalet personer (851) i aktuell sammanställning den 22 september 2020.

För 62 procent av personerna med en förbättrad situation, hade insatserna haft stor eller helt avgörande betydelse. För några få av de avslutade personerna var frågan inte aktuell, mest troligt eftersom de inte upplevt någon förbättring.

Diagram 12. Andel klienter som anger att deras situation har förbättrats efter stöd/insats från verksamheten (N=145)

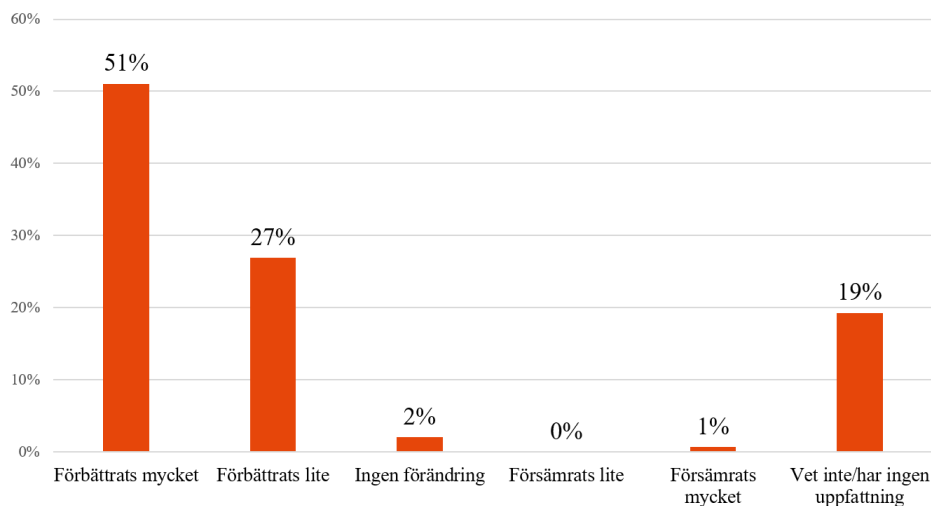
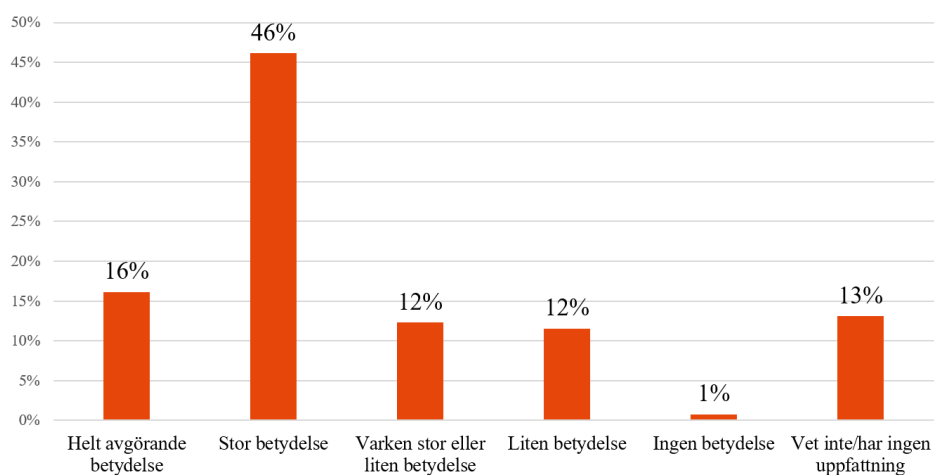

Diagram 13. Andel som anger att insatserna har haft betydelse för deras förbättrade situation (N=145)

Vad kan vi lära av resultaten?

Det är viktigt att påpeka att projektets huvudsyfte inte varit att producera ny, nationell kunskap om socialtjänstens stöd till våldsutsatta vuxna, utan framför allt att stötta kommuner och verksamheter att komma igång med individbaserad systematisk uppföljning för lokal kunskapsutveckling och förbättringsarbete. Även om SKR bedömer att täckningsgraden är relativt god för de 28 kommuner som skickat in statistik i projektet, är den inte säkerställd genom systematisk och kontinuerlig dokumentation. Därför är det svårt att säga något om

resultatens generaliserbarhet. Lokal uppföljning är också enklast att tolka och utveckla kunskap från för den lokala nivån, i den kontext där den genomförs. Projektet syftade också till att pröva ett urval variabler för uppföljning av stöd till våldsutsatta vuxna, för att se vilka av dem som fungerade i praktiken och gav viktig information för verksamheterna. Många verksamheter i projektet konstaterar att variabeln måluppföljning har satt fokus på vikten av att följa upp individmål, tillsammans med andra resultat av socialtjänstens stöd och insatser till våldsutsatta.

Att majoriteten av klienterna var kvinnor var väntat, men väckte också diskussioner bland deltagande verksamheter. Finns det ett mörkertal vad gäller män som är våldsutsatta och hur kan socialtjänsten i så fall göra för att bättre nå den målgruppen?

Uppföljningen visar att Freda farlighetsbedömning, en manualbaserad metod för att upptäcka risk för våld, endast användes i en femtedel av de ärenden som följdes upp i projektet. I nästan hälften av ärendena gjordes istället riskbedömning på annat sätt. Dessa var oftast egna riskbedömningar som utformats i kommunerna eller av enskilda handläggare, men även andra manualbaserade metoder användes.

Resultaten indikerar vidare att kommunerna inte når framför allt de äldre, men också de yngre målgrupperna, trots att det är väl känt att våldsutsatthet finns bland dem. Att andelen hedersrelaterat våld var så låg överraskade en del av deltagarna i projektet. Det behövs dock individbaserad uppföljning under en längre tidsperiod, med ett större underlag och bättre kontroll av täckningsgraden för att den typen av slutsatser ska kunna dras.

Svårigheter att få in brukarenkäter

Flera verksamheter är positiva till brukarfrågorna i uppföljningen och menar att enkäten varit viktig för att få veta hur klienterna själva upplever stödet. Samtidigt har det varit svårt att få klienterna att besvara enkäten, och verksamheterna har fört en diskussion om vad det kan bero på och hur de ska gå till väga för att få svar på brukarenkäten. Många verksamheter har avrått från att skicka hem enkäten till de våldsutsatta, både av säkerhetsskäl och risk för bortfall. En idé från deltagarna var att ta fram en digital version som kan fyllas i vid ett webbmöte, eller om den våldsutsatta vistas på annan ort. Andra har gått via personal på skyddat boende om klienten har befunnit sig där. Någon verksamhet tyckte att det hade varit intressant med en brukarenkät även halvvägs för att se om de var på rätt väg med stöd och insatser.

Många verksamheter efterfrågar brukarenkäten på fler språk, samt en variabel om att man lämnat ut enkäten men inte fått svar. Frågan om enkäten ska vara anonym har också diskuterats. Fördelen med en anonym enkät är att det kan underlätta för klienten att säga sin mening. Nackdelen är att svaren då inte går att koppla till ett visst ärende och sammanföra den med övriga information från uppföljningen av det ärendet.

Lärdomar från projektet

Extern utvärdering

En extern utvärderare har följt SU-Kvinnofrid. Utvärderaren har varit samma person som utvärderat hela överenskommelsen inom vilken projektet har varit en del. Syftet har varit att undersöka och analysera måluppfyllelse och förutsättningar för hållbarhet.

Utvärderaren har intervjuat sju kontaktpersoner i kommunerna samt projektgruppen. Intervjuer genomfördes även med de fem regionala utvecklingsledare för kvinnofrid som hade flest deltagande kommuner i sina län. I december 2020 presenterade utvärderaren resultatet från utvärderingen för deltagarna vid en webbsändning med efterföljande diskussion.

Nästan alla mål uppfyllda

Mål 1. Att upp till 30 kommuner eller verksamheter arbetar med individbaserad systematisk uppföljning i delprojekt SU-Kvinnofrid 2019–2020 med stöd av SKL och de regionala utvecklingsledarna för kvinnofrid som en del av SKL:s kvinnofridsatsning.

Totalt har 38 kommuner deltagit i SU-Kvinnofrid och av dem har 28 skickat in data till SKR vid minst ett tillfälle. I och med det är målet att upp till 30 kommuner och verksamheter skulle arbeta med individbaserad systematisk uppföljning i SU-Kvinnofrid uppfyllt. Deras arbete har också skett med stöd av SKR och de regionala utvecklingsledarna för kvinnofrid.

Mål 2. Att arbetet med individbaserad systematisk uppföljning är en integrerad del av den ordinarie verksamheten i de deltagande kommunerna och verksamheterna efter projekttidens slut.

Den externa utvärderingen visar att målet är delvis uppfyllt, då den systematiska uppföljningen är väl integrerad i några kommunerna, men mindre i andra kommuner.

Den externa utvärderingen visar att några kommunerna i detta skede har svårt att klara arbetet på egen hand. Många deltagare uppfattar att det är osäkert vad som kommer att hända med arbetet efter projektet avslutas. En kommunal samordnare säger:

”Vi ska jobba med kvalitetsarbete, men när man jobbar inom socialtjänsten...det brinner på många ställen och jag tror att det kan hända att andra saker tar över”

Enligt utvärderingen önskar deltagarna ett fortsatt stöd från SKR, särskilt stöd i arbetet att gå från uppföljning till analys och verksamhetsutveckling.

Mål 3. Att arbetet med individbaserad systematisk uppföljning lett till ökad kunskap och underlag till stöd för verksamhetsutveckling för de deltagande kommunerna och verksamheterna.

Utvärderingen visar att SU-Kvinnofrid har bidragit till ökad kunskap och underlag till stöd för verksamhetsutveckling, men att det hos de flesta är en bit kvar till konkreta förändringar i verksamheterna. I det fortsatta arbetet är chefernas engagemang avgörande. En deltagare säger i utvärderingen:

”Ska man göra förändringar krävs att chefer är med, styr om medel och skapar förutsättningar. Om man kommer på att det saknas insatser för unga våldsutsatta, då krävs det insatser för att skapa något nytt och det beror på vilken nivå det landar på”

Mål 4. Att SKR kan presentera sammanställd information från de deltagande kommunerna och verksamheterna inom kvinnofridsområdet på nationell nivå och har fått ökad kunskap om: kvinnofridsarbetets innehåll, kvalitet och resultat, viktiga förutsättningar som underlättar införandet och vidmakthållandet av systematisk uppföljning i kommuner och verksamheter som arbetar på kvinnofridsområdet.

Utvärderingen visar att kunskapen hos deltagarna har ökat. Både SKR och deltagande verksamheter kan konstatera att uppföljning har inneburit ett lärande, och att uppföljning väckt nya frågor. I SU-Kvinnofrid har de gemensamma sammanställningarna inneburit att arbetet med våld belysts på ett nytt sätt och att detta har gett ny kunskap om arbetets innehåll, kvalitet och resultat. Målgruppen för de deltagande verksamheterna har beskrivits utifrån ålder, kön och födelseland. Riskbedömningar har aggregerats och sammanställningarna har visat hur stor del av våldet som är hedersrelaterat. På samma sätt har insatserna och dess resultat för första gången kunnat sammanställas gemensamt för kommuner. Samtidigt har arbetet med SU-Kvinnofrid och dialogen med deltagarna om deras förutsättningar, gett värdefulla bidrag för att på sikt utveckla SKR:s medlemsstöd.

Så tyckte deltagande kommuner

SKR har löpande följt upp vad deltagarna tyckte fungerat bra och mindre bra, och om de önskat ytterligare stöd från SKR. Uppföljningen har skett via Menti. Svaren visar att deltagarna överlag har varit nöjda med SU-Kvinnofrid och att bemötandet, informationen, dialogen och stödet från SKR fungerat bra. Flera grupper tyckte att SU-Kvinnofrid har drivit på utvecklingsarbetet och att både hedersrelaterat våld och förtryck och våld i när relation generellt har synliggjorts i kommunen tack vare projektet. En kommun har uttryckt missnöje med SKR och med projektet. De kände inte heller igen sig i resultatet från den externa utvärderingen.

Deltagarna ser vikten av att förankra projektet från början hos ledningen, att de är införstådda med nyttan av individbaserad systematisk uppföljning och vad som kommer att krävas av deltagande kommuner och verksamheter. Men också vikten av att det funnits ett intresse hela vägen från handläggarnivå till politikernivå. De beskriver att det är lättare att påverka politiken när det finns reella siffror att visa upp, men också att det för några har varit svårt att få med sig socialsekreterarna. Det är först när de fått egna lokala resultat som det blivit relevant för dem.

Delade meningar om tekniken

Tekniken nämns som en utmaning av några, medan andra tycker den fungerat bra. Samtidigt säger de flesta att det varit enkelt att registrera i verktyget SUreg. Strukturen i SUV-Våldsutsatta har också varit bra och manualen tydlig.

Framgångsfaktorer

Som framgångsfaktorer lyfter deltagarna

- **Medarbetares och chefers engagemang och intresse för förändring.** Det bidrog till stabila och trygga personalgrupper, att arbetsgrupper träffades regelbundet och att arbetet inte var beroende av eldsjälar.
- **Stöd och efterfrågan från ledningsnivå.** Resultatet efterfrågades av politiker och chefer, samtidigt som Socialchefs nätverket hade identifierat behovet av systematisk uppföljning.
- **Kopplingen till regional och nationell nivå.** Det har varit värdefullt för kommunerna att jämföra de egna resultaten med andra kommuner i länet och riket.
- **Tydliga deadlines för leverans av data.** Att SKR efterfrågat data och satt en tydlig deadline, satte ett visst tryck på deltagarna att prioritera sammanställningarna.

- **Kontaktpersonernas roll.** Kontaktpersonerna har varit nyckelpersoner i de deltagande kommunerna. De har samordnat, administrerat och stöttat arbetet med uppföljningen och samverkan med regional och nationell nivå.
- **Stående tider för gemensam registrering av data för uppföljning i kommunen varje månad.** Det var speciellt viktigt i början av projektet.
- **Digitala lösningar.** Dessa har underlättat möten med andra kommuner, län och SKR.

Utmaningar

Utmaningar har framför allt handlat om tekniken. Det var särskilt påtagligt i början av projektet. Mindre kommuner uppgav att de inte haft så många kvinnofridsärenden att följa upp och registrera information för. Det har varit en utmaning att ta sig/få tid att registrera ärenden i SUreg och att hitta ett gemensamt förhållningssätt och rutin för alla handläggare att registrera på samma sätt. Många funderade över hur de kunde få en bra struktur för registrering. Några bokade in stående tider varje månad, andra planerade att göra det. Trots att de hade bokade tider, tog akuta ärenden ibland över. Just tidsbrist anger många som en stor utmaning, liksom hög personalomsättning.

Deltagarnas synpunkter på de lokala frågorna

Deltagarna har varit positiva till möjligheten att lägga till egna lokala frågor. Det har varit bra för att lyfta fram lokala utvecklingsområden. Det har också fungerat motiverande för handläggarna som gjort registreringarna och varit bra för politiker för att få svar på någon angelägen lokal fråga. Deltagarna önskar att de lokala frågorna skulle funnits på arbetsytan för SU-Kvinnofrid, väl synliga för alla, för att kunna fungera som inspiration för deltagarna. Det har kommit önskemål om att öka möjligheten att lägga till fler lokala och verksamhetstypiska frågor.

Verksamhetssystem

Någon kommun upptäckte under projektiden att SU-Kvinnofrid innebar dubbelarbete eftersom de redan hade ett verksamhetssystem där det gick att följa upp och få ut statistik för kvinnofridsarbetet. Det var också skälet till att de inte följt upp så många ärenden inom ramen för projektet. Det framkom önskemål om ett enhetligt verksamhetssystem i alla Sveriges kommuner samt ett nationellt arbete för att få till ett enklare och mer enhetligt sätt att dokumentera i befintliga verksamhetssystem.

Tankar om vad som händer efter projektet slut

Många har kommit igång och vill fortsätta med individbaserad systematisk uppföljning. På frågan om de kommer fortsätta använda SUreg för uppföljning på kvinnofridsområdet skriver kommunerna via Menti:

”Vi kommer att fortsätta använda SUreg, men i mindre format för att öka kvalitet och delaktighet”

”Vi kommer fortsätta att registrera själva. Analysera resultatet över tid. Arbeta mot äldreomsorgen”

”Att fortsätta med SU i samverkan länsvis”

”Använda delar av verktyget som matchar vår verksamhet för att kunna utveckla och öka delaktighet”

”Använda som bas/skapa kunskap för regionala utvecklingsarbetet inom våldsområdet”

”Fortsätta att registrera men kanske färre variabler beroende på vad chefer och ledning ser behov av och använda oss av resultat i praktiken”

”Fortsätta som nu med registrering och nationell sammanställning”

”Informera kommuninvånare och politiker”

Andra beskriver att inga beslut är fattade om fortsättning:

”Skulle gärna fortsätta men är en relativt liten kommun, så det är intressant med de nationella sammanställningarna”

”det är något vi har planerat att titta närmare på under 2021”

”vi har inte beslutat något än. Skulle vilja fortsätta men vi behöver få mer koll på resultat och göra analys på lokal nivå först ”

Några beskriver att de vill sprida erfarenheter från SU-Kvinnofrid i länet för att uppmuntra andra kommuner att börja med individbaserad systematisk uppföljning inom kvinnofridsområdet. Vidare nämns också förhoppning om att den systematiska uppföljningen blir kommunövergripande. Deltagarna uttrycker även en önskan om fortsatt stöd från SKR.

”stöd hur vi kan presentera resultaten vidare”

”bra om support kan fortsätta på någon nivå”

”fortsätt stödja oss som ni gör, vi har fortfarande inte fått det att flyta på ordentligt, ge fler kommuner möjlighet att delta”

Fördelar med att SKR har ett samordningsansvar lyfts särskilt, och vikten av att SKR fortsätter med webbsändningar 1–2 ggr/termin för att verksamheterna ska ha möjlighet att dela erfarenheter och inte tappa greppet om verktyget och inrapporteringen.

Medskick från regionala samverkans- och stödstrukturer

De regionala utvecklingsledarnas roll har uppmärksammats av deltagarna. De har bidragit till en överblick i länet och att andra frågor gällande våld i nära relationer har kunnat diskuteras gemensamt i länet.

Ett av målområdena gällande förstärkning av RSS inom kvinnofridsområdet har varit att utveckla arbetet med individbaserad systematisk uppföljning av kvinnofridsarbetets kvalitet och resultat. I återrapporteringen till SKR framkommer att RSS:erna ser ett behov av fortsatt stöd till individbaserad systematisk uppföljning. RSS i Kronoberg skriver att systematisk uppföljning är prioriterat i länet, men att ett år är en kort tid. Även i Norrbottens län är systematisk uppföljning en prioriterad fråga, och de ser SKR som en viktig aktör att stödja det arbetet. I Västmanland har tio kommuner deltagit i SU-Kvinnofrid. Många av kommunerna är relativt små och därför har sammanställningarna varit uppskattade. RSS i Västernorrland anser att det är av största vikt att stödet från SKR kvarstår för att kunna genomföra det utvecklingsarbete som påbörjats. Västernorrland skriver att SKR kan ge ett övergripande analysstöd och inspirera att påbörja och etablera systematisk uppföljning och förbättringsarbete.

I Östergötland har fyra kommuner deltagit i SU-Kvinnofrid. I tre av dem är den systematiska uppföljningen nu så etablerad att de kommer att fortsätta även efter projektet. RSS Östergötland skriver att SU-Kvinnofrid har gett dem en bättre förståelse för vad de gör och vilka de möter. De ser att de idag vet mer om det arbete som utförs och vilket resultat det ger. I Östergötland har den regionala utvecklingsledaren samordnat ett nätverk där de deltagande kommunerna kan lära av varandra och dela erfarenheter. Både Kronoberg och Östergötland planerar att fortsätta sprida och inspirera kommuner att följa upp arbetet inom kvinnofridsområdet under 2021, blanda annat genom workshop och spridningskonferens.

Lärdomar från projektgruppen

Att använda olika digitala verktyg (videokonferenslösningar och frågor via Menti) har varit en viktig förutsättning för att många kommuner och verksamheter har kunnat delta i projektet, men också för att fånga in synpunkter och föra dialog. Under projektets gång har projektgruppen gjort justeringar efter deltagarnas önskemål. Bland annat flyttades handledningsfrågor fram tidigt i webbsändningarna för att säkerställa att de hanns med. Deltagarna har också uppmanats att skicka in frågorna i förväg, men möjligheten att ställa frågor direkt i sändning har kvarstått. Att de nationella sammanställningarna lades ut på en gemensam digital arbetsyta för projektet några dagar innan sändning, så att deltagarna hade möjlighet titta på resultatet innan, har också underlättat.

Det har varit en utmaning för projektgruppen att lägga upp webbsändningarna så att de ska vara relevanta för alla deltagare, då de kommit olika långt i arbetet med sin lokala uppföljning.

Projektgruppens beslut att initialt låta fler än 30 verksamheter gå med i projektet visade sig vara klokt, eftersom några verksamheter inte hade möjlighet att fortsätta under hela projektiden.

Förslag till förändring vid ett fortsatt arbete med SU-Kvinnofrid

- Dela upp deltagarna i grupper ”som är i samma läge i processen”, kanske erbjuda olika stöd beroende på hur långt de har kommit i arbetet med individbaserat systematisk uppföljning.
- Fortsätt med stöd till kommunerna, skapa faddersystem mellan deltagare och/eller mellan nya och mer erfarna kommuner så att de kan börja följa upp och registrera uppgifter tillsammans och hjälpas åt. Utöka stödet kring analys och verksamhetsutveckling, eftersom många deltagare efterfrågar det.
- Se över variablerna. Deltagarna uppger att variablerna har gett bra och intressant information, men att de upplevts vara ”lite för mastiga”. Uppfattningen om vad som är intressanta variabler kan variera beroende på om verksamheten arbetar med myndighetsutövning eller inte. Några deltagare saknade frågor för att säkerställa att barnen får adekvat information, samt om den våldsutsatta personen varit aktuell sedan tidigare och vilka kontaktvägarna varit. Ytterligare frågor som saknades enligt deltagarna handlade om separation; var i separationsprocessen den våldsutsatta befinner sig, polisanmälan, samt specifika frågor för SARA, SAM och PATRIARK. Deltagarna önskade också att verksamheterna skulle kunna se vilka målgrupper som får de olika insatserna. Några beskriver att man önskar lägga till nya områden/målgrupper; ”att barn också ingår”, ”även uppföljning av arbetet med våldsutövare”, ”mer stöd till äldre och LSS”.

Medskick till stat och myndigheter

Utveckling av SUreg

Det verktyg för uppföljning som Socialstyrelsen tillhandahåller, SUreg, underlättar för kommuner och verksamheter att dokumentera information för uppföljning samt att sammanställa och korsköra information från olika variabler. Samtidigt saknas möjlighet att exportera rådata från verktyget för att möjliggöra fördjupad statistisk analys i till exempel Excel eller SPSS, eller för att kunna lägga samman rådata från flera verksamheter och kommuner i ett län eller nationellt. Socialstyrelsen har under 2019–2020 arbetat med en ny version av programmet (SUreg 2.0) som planerades innehålla en funktion för export av rådata för valda variabler. En sådan funktion skulle ha underlättat de nationella sammanställningarna, dels eftersom deltagande verksamheter inte hade behövt göra egna sammanställningar/korskorningar, dels eftersom projektgruppen enklare skulle kunnat laborera med olika varianter av sammanställningar och korskorningar. Det skulle också göra användningen av data mer flexibel, istället för som nu då projektet endast haft möjlighet att arbeta med statisk data och ögonblicksbilder. Om det funnits möjlighet att exportera rådata skulle det ha varit möjligt att skära den på olika sätt, ställa nya frågor till materialet och succesivt aggregera uppgifterna i en gemensam rådatabas för projektet på nationell nivå.

Av olika anledningar blev den nya versionen av SUreg aldrig färdigställd under projektiden, och i slutändan valde Socialstyrelsen att ta bort exportfunktionen för rådata med hänvisning till juridiska hinder.

Utökad lagstöd för individbaserad systematisk uppföljning

Utredningen Framtidens socialtjänst har i sitt betänkande om en ny socialtjänstlag lagt flera förslag för att stärka arbetet för en kunskapsbaserad socialtjänst. Bland annat föreslås en ny lag om socialtjänstdataregister för att utökad tillgången till nationell statistik baserad på personuppgifter. Utredningen föreslår att Socialstyrelsen i samråd med SKR ska ta fram ett underslag till förordning för socialtjänstdataregister, som ska reglera vilka uppgifter som ska samlas in för officiell statistik, till exempel aktualiseringsorsak, orsak till insats, typ av insats samt resultat av insats, inom socialtjänstens alla områden. SKR anser att det då är viktigt att officiell nationell statistik även samlas in inom kvinnofridsområdet – något som helt saknas idag. Det är också avgörande att kommunerna själva har elektronisk åtkomst till de egna uppgifter som lämnas till Socialstyrelsen för statistik, så att förutsättningarna stärks för socialtjänsten att bedriva verksamheter i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet.

Vidare anser SKR att socialtjänsten bör ha samma möjligheter som hälso- och sjukvården att arbeta kunskapsbaserat. Forskningen är eftersatt inom socialtjänsten och verksamheter måste förlita sig mer på kunskap från systematisk och fortlöpande uppföljning för att säkra kvaliteten. Socialtjänsten bör utrustas med liknande verktyg som hälso- och sjukvården för lokalt förbättringsarbete. Socialtjänsten behöver regionala och nationella jämförelsetal och lagstöd för hantering av individstatistik på regional och nationell nivå för uppföljning, utvärdering och forskning.

SKR vill att regeringen utreder möjligheten att föra över information från lokal uppföljning till regionala och nationella uppföljningsregister för socialtjänsten. På så vis kan kunskap utvecklas om individers bakgrund, problem och behov, insatser och resultat – på samma sätt som hälso- och sjukvården kan följa enskilda diagnoser, åtgärder och resultat i kvalitetsregister. Ett lagstöd för lokala och nationella register för kunskapsutveckling i socialtjänsten skulle göra stor nytta för verksamheterna. Det skulle också skapa goda förutsättningar för RSS:er att på regional nivå stödja kommunernas kunskapsutveckling och arbete med systematisk uppföljning i länen, och för SKR att stödja arbetet på nationell nivå, till exempel genom gemensamma uppföljningsprojekt som SU-Kvinnofrid.

Bilaga 1. Deltagande kommuner

Län	Kommun	Typ av verksamhet
Dalarna	Borlänge	Myndighet
Dalarna	Mora	Myndighet + utförrarverksamhet
Gävleborg	Hudiksvall	Utförrarverksamhet
Halland	Varberg	
Kronoberg	Alvesta	Myndighet + utförrarverksamhet
Kronoberg	Uppvidinge	Myndighet + utförrarverksamhet
Norrbottn	Piteå	Myndighet + utförrarverksamhet
Skåne	Hörby	Myndighet
Skåne	Höganäs	Kvinnojour
Stockholm	Haninge	Myndighet + utförrarverksamhet
Stockholm	Nacka	Myndighet
Stockholm	Sigtuna	Utförrarverksamhet + kvinnojour
Stockholm	Stockholm, Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning	Utförrarverksamhet
Stockholm	Sundbyberg	Utförrarverksamhet
Stockholm	Värmdö	Myndighet + utförrarverksamhet
Sörmland	Eskilstuna	Myndighet + utförrarverksamhet
Sörmland	Nyköping	Myndighet + utförrarverksamhet
Uppsala	Heby	Myndighet
Värmland	Karlstad	Myndighet
Västerbotten	Skellefteå	Utförrarverksamhet
Västmanland	Arboga	Myndighet
Västmanland	Fagersta	Myndighet
Västmanland	Kungsör	Utförrarverksamhet
Västmanland	Köping	Myndighet
Västmanland	Norberg	Myndighet + utförrarverksamhet
Västmanland	Sala	Myndighet + utförrarverksamhet
Västmanland	Skinnskatteberg	Myndighet + utförrarverksamhet
Västmanland	Surahammar	Myndighet
Västra Götaland	Gullspång	Myndighet
Västra Götaland	Göteborg, Lundby stadsdelsförvaltning	Myndighet
Västra Götaland	Härryda	Myndighet
Västra Götaland	Lysekil	Myndighet + utförrarverksamhet
Västra Götaland	Mölnadal	Myndighet + utförrarverksamhet
Örebro	Hallsberg	Myndighet + utförrarverksamhet
Östergötland	Kinda	Myndighet + utförrarverksamhet
Östergötland	Linköping	Myndighet + utförrarverksamhet
Östergötland	Motala	Myndighet + utförrarverksamhet
Östergötland	Vadstena	Myndighet

Bilaga 2. Variabler för SU-Kvinnofrid

Bakgrund - Ärendet

1. Verksamhet

Ange verksamhet

- 1 Verksamhet 1
- 2 Verksamhet 2
- 3 Verksamhet 3

Definitioner/kommentarer/beskrivningar/förklarande text

Ange namn på verksamheten samt om verksamheten bedriver myndighetsutövning, är en utförarverksamhet/mottagning eller ett skyddat boende.

3. Handläggare

Ange en uppgift som identifierar handläggaren (så som verksamheten bestämt)

- 1

Definitioner/kommentarer/beskrivningar/förklarande text

Syftet med den här uppgiften är att kunna identifiera rätt ärende.

Handläggare kan även vara ansvarig personal hos utförarverksamhet, till exempel behandlare.

4. Klienten

Ange en uppgift som identifierar klienten (så som verksamheten bestämt)

- 1

Definitioner/kommentarer/beskrivningar/förklarande text

Syftet med den här uppgiften är att kunna identifiera rätt ärende.

Här kan handläggaren ange en uppgift som identifierar klienten för att enkelt kunna kontrollera att rätt ärende är hämtat från registret. Det kan t.ex. vara ID i form av löpnummer, men undvik att använda en uppgift som kan kopplas till klientens personuppgifter.

5. Datum för aktualisering**Vilket datum blev klienten aktuell?****1** ÅÅÅÅ-MM-DD**Definitioner/kommentarer/beskrivningar/förklarande text**

Här avses aktualiseringsdatum i den egna verksamheten.

Bakgrund - Klienten**11. Kön****Ange klientens juridiska kön och eventuellt annan könsidentitet om aktuellt****1** Kvinna**2** Man**3** Annan könsidentitet än juridiskt kön**Definitioner/kommentarer/beskrivningar/förklarande text**

Fyll i det juridiska könet (kvinna/man) och om personen har annan könsidentitet än sitt juridiska kön. Det går alltså att fylla i två svarsalternativ.

12. Ålder/uppskattad ålder**Ange klientens ålder/uppskattad ålder vid aktualisering.****1****Definitioner/kommentarer/beskrivningar/förklarande text**

14. Födelseland

Ange klientens födelseland

- 1 Född i Sverige, med minst en förälder född i Sverige
- 2 Född i Sverige, med båda föräldrarna födda utomlands
- 3 Född i övriga Europa
- 4 Född utanför Europa
- 5 Vet inte

Definitioner/kommentarer/beskrivningar/förklarande text

Det första svarsalternativet inrymmer alltså personer med en *eller* båda föräldrarna födda i Sverige.

Observera att det går att registrera uppgifter vid olika tillfällen och att denna uppgift inte behöver fyllas i innan insats.

Bakgrund - Levnadsförhållanden

23. Försörjning

Hur försörjer sig klienten för närvarande? Välj ett eller flera svarsalternativ

- 1 Lön
- 2 Arbetslöshetsersättning
- 3 Ersättning från Försäkringskassan
- 4 Ekonomiskt bistånd
- 5 Studiemedel
- 6 Pension
- 7 Annat
- 8 Vet inte

Kommentar (möjlighet till)

Definitioner/kommentarer/beskrivningar/förklarande text

Här anges den försörjning klienten har vid första kontakt med aktuell verksamhet.

29. Familjesituation

Klientens aktuella familjesituation.

- 1 Lever ensam utan barn
- 2 Lever ensam med barn (på hel- eller deltid)
- 3 Lever med partner (våldsutövare) utan barn
- 4 Lever med partner (våldsutövare) och barn (på hel- eller deltid)
- 5 Lever med partner (inte våldsutövare) utan barn
- 6 Lever med partner (inte våldsutövare) och barn (på hel- eller deltid)
- 7 Lever med föräldrar
- 8 Annan situation
- 9 Vet inte

Kommentar (möjlighet till)

Definitioner/kommentarer/beskrivningar/förklarande text

Här anges den familjesituation klienten har vid första kontakt med aktuell verksamhet.

Bakgrund – Barnens situation

32. Barn i hushållet

Antal barn under 18 år i hushållet.

1

Kommentar (möjlighet till)

Definitioner/kommentarer/beskrivningar/förklarande text

Här avses barn under 18 år som vid första kontakt med aktuell verksamhet bor (på hel- eller deltid) tillsammans med den våldsutsatta personen. Det gäller oavsett vem som är förälder och vem som är vårdnadshavare. Det är viktigt att veta hur många barn som påverkas av våldet.

33. Vårdnadssituation

Hur ser vårdnadssituationen ut för barn gemensamma med den aktuella våldsutövaren?

- 1 Gemensam vårdnad
- 2 Ensam vårdnad (våldsutsatt)
- 3 Ensam vårdnad (våldsutövare)
- 4 Både gemensam och ensam vårdnad
- 5 Vet inte
- 6 Annat
- 7 Inte aktuellt

Kommentar (möjlighet till)

Definitioner/kommentarer/beskrivningar/förklarande text

Här anges vårdnaden vid första kontakt med aktuell verksamhet.

Det fjärde svarsalternativet innefattar de fall där klienten har flera gemensamma barn med den aktuella våldsutövaren och där vårdnaden är gemensam för något barn och ensam för ett annat. Ange gärna i kommentar vem som har ensam vårdnad om detta alternativ är aktuellt.

34. Vårdnadstvist

Pågående vårdnadstvist med våldsutövare

- 1 Ja
- 2 Nej
- 3 Vet inte
- 4 Inte aktuellt

Kommentar (möjlighet till)

Definitioner/kommentarer/beskrivningar/förklarande text

Här anges situationen vid första kontakt med aktuell verksamhet. Här kan våldsutövaren vara både en tidigare och/eller en aktuell partner.

35. Våldsutövare umgänge gemensamma barn

Har våldsutövaren umgänge med gemensamma barn?

- 1 Ja
- 2 Nej
- 3 Vet inte
- 4 Inte aktuellt

Kommentar (möjlighet till)

Definitioner/kommentarer/beskrivningar/förklarande text

Här anges situationen vid första kontakt med aktuell verksamhet och våldsutövaren kan både vara en tidigare och/eller en aktuell partner.

Före stöd/insats – Våldets omfattning och karaktär

52. Utövare av våldet

Vem eller vilka utövar våld mot klienten? Välj ett eller flera svarsalternativ

- 1 Nuvarande partner
- 2 Före detta partner
- 3 Förälder/föräldrar
- 4 Annan släkting/släktingar
- 5 Barn
- 6 Annan

Kommentar (möjlighet till)

Definitioner/kommentarer/beskrivningar/förklarande text

Innefattar alla typer av våld som psykiskt, fysiskt, sexuellt, ekonomiskt, materiellt och försummelse.

53. Hedersrelaterat våld**Utövas våldet i en hederskontext?**

- 1 Ja
- 2 Nej
- 3 Vet inte

Kommentar (möjlighet till)**Definitioner/kommentarer/beskrivningar/förklarande text**

Våldet och förtrycket utövas av flera och är socialt sanktionerat. Det kan sanktioneras och understödjas av den nära familjen, utökad familj/släkt, landsmän, klaner etc. Familjens rykte och anseende ses som avhängigt flickors och kvinnors faktiska eller påstådda beteende. Oskuldsnormer är centrala. De förutsätter att flickor inte får ha pojkvänner, att de ska vara oskulder till de gifter sig och att de inte själva får välja vem de ska gifta sig med. Pojkar samt homosexuella, bisexuella och personer med könsöverskridande identitet och uttryck kan också drabbas. Personer med intellektuell funktionsnedsättning är en extra sårbar grupp. Även kvinnor kan vara utövare av våldet och pojkar och män utsatta. Ibland är också en och samma person både utsatt och förövare, inte minst när det gäller pojkar och unga män.

Barn- och tvångsäktenskap och könsstympning är former av hedersrelaterat våld och förtryck. Det kan finnas i den våldsutsattas närhet eller hen kan själv ha blivit utsatt för det, eller för hot om det. Är den våldsutsatta i en relation/äktenskap och de har olika familjer kan hedersrelaterat tänkande och våldsutövande finnas i antingen den våldsutsattas familj eller partnerns familj, eller i båda.

I de fall det endast går att identifiera en våldsutövare med ett hedersrelaterat tänkande, överväg att inte ange det som hedersrelaterat våld. Fundera på kontexten, finns det eventuellt fler som utövat någon form av våld mot den utsatta och främst, är det socialt sanktionerat i familj/släkt.

54. Typ av våld	Ja, upprepade gångar	Ja, någon gång	Nej, aldrig
Vilken/vilka typer av våld har klienten blivit utsatt för? Välj ett eller flera svarsalternativ och ange omfattning.			
1 Psykiskt våld			
2 Fysiskt våld			
3 Sexuellt våld			
4 Ekonomiskt våld			
5 Materiellt våld			
6 Försummelse			
Kommentar (möjlighet till)			

Definitioner/kommentarer/beskrivningar/förklarande text

Psykiskt våld: Kontroll, isolering, trakasserier, hot. Hoten kan t.ex. bestå av att våldsutövaren hotar att ta sitt eller den våldsutsattas liv. Verbala kränkningar och skuldbeläggande, den våldsutsatta ifrågasätts och kritiseras.

Fysiskt våld: Allt från nyp och knuffar till sparkar, stryptag, fasthållning. Det kan också vara inlåsning, fastbindning, våld med tillhyggen och andra handlingar som orsakar fysisk smärta. Här är det viktigt att uppmärksamma även det mindre grova fysiska våldet

Sexuellt våld: Det våld som är svårast att sätta ord på. Sexuellt våld innefattar att bli tvingad till olika sexuella handlingar mot sin vilja, att tvingas att se på pornografi, tvingas att ha sex med andra, bli filmad och/eller fotograferad för sexuella ändamål, tvingas till oskyddat sex, tvingas in i prostitution etc.

Ekonomiskt våld: Att inte ha möjlighet att kontrollera sin egen ekonomi, att inte ha insyn i den gemensamma ekonomin, att behöva redovisa vart pengar går, att tvingas till att ta lån mm.

Materiellt våld: Det våld som riktas mot saker i syfte att skrämja eller kontrollera partnern. Det kan bestå av att våldsutövaren slår eller kastar sönder saker. Speciellt saker som är av känslomässigt värde för klienten.

Försummelse: Drabbar främst personer med funktionsnedsättning och äldre. Personer som är beroende av andra för att klara sin vardag. Det kan vara att ge felaktig medicin, lämnas utan tillsyn, nekas toalettbesök, undanhålla hjälpmedel etc. Försummelse är våld då det sker medvetet i syfte att skada eller skapa otrygghet.

Före stöd/insats – Riskbedömning

73. Riskbedömning FREDA

Vilken farlighetsnivå visade FREDA?

- 1 Farlighetsnivå 1
- 2 Farlighetsnivå 2
- 3 Farlighetsnivå 3
- 4 Farlighetsnivå 4
- 5 Inte genomfört FREDA riskbedömning

Kommentar (möjlighet till)

Definitioner/kommentarer/beskrivningar/förklarande text

Här registreras resultat från FREDA riskbedömning

87. Annan riskbedömning

Har annan riskbedömning än FREDA genomförts?

- 1 Genomfört manualbaserad riskbedömning (PATRIARK, SARA, SAM)
- 2 Genomfört riskbedömning på annat sätt
- 3 Inte genomfört annan riskbedömning

Kommentar (möjlighet till)

Definitioner/kommentarer/beskrivningar/förklarande text

Det andra svarsalternativet avser riskbedömning, gjord utifrån egen bedömning, erfarenhet och kunskap (ej manualbaserad).

88. Risknivå enligt annan riskbedömning**Vilken risknivå visar annan riskbedömning?**

- 1 Låg risk
- 2 Mellanhög risk
- 3 Hög risk
- 4 Inte genomfört annan riskbedömning

Kommentar (möjlighet till)**Definitioner/kommentarer/beskrivningar/förklarande text**

Här avses både annan manualbaserad riskbedömning och ej manualbaserad riskbedömning gjord utifrån egen bedömning, erfarenhet och kunskap.

Förändringsmål**106. Individuellt förändringsmål våldsutsatthet****Finns det något individuellt övergripande förändringsmål?**

- 1 Nej
- 2 Ja
- 3 Annat

Kommentar (möjlighet till)**Definitioner/kommentarer/beskrivningar/förklarande text**

Det övergripande och önskvärda målet med verksamhetens arbete och insatser mot våld är total frihet från våld.

Under stöd/insats – Stöd och insatser**111. Datum för när stödet/insatsen påbörjades****Vilket datum påbörjades stödet/insatsen?**

- 1 ÅÅÅÅ-MM-DD

Definitioner/kommentarer/beskrivningar/förklarande text

Datum för när stödet/insatsen påbörjade kan för utförarverksamheter och skyddat boende i vissa fall vara samma som aktualiseringsdatum (fråga 4).

112. Stöd och insatser från socialtjänsten**Vilket stöd eller vilka insatser har klienten beviljats/fått? Möjlighet till flera alternativ.**

- 1 Praktiskt stöd
- 2 Ekonomiskt stöd
- 3 Rådgivning/information
- 4 Stödsamtal (enskilt)
- 5 Säkerhetskontakt/partnerkontakt
- 6 Gruppsamtal
- 7 Genomgång av säkerhet
- 8 Hjälp med kontakt med annan aktör
- 9 Särskilt stöd i föräldraroll
- 10 Skyddat boende
- 11 Hjälp med ny bostad (ej skyddat boende)
- 12 Byte av kommun
- 13 Annat

Kommentar (möjlighet till)**Definitioner/kommentarer/beskrivningar/förklarande text**

Praktiskt stöd: hjälp att fylla i blanketter, hjälp med bankärenden, handla kläder etc.

Ekonomiskt stöd: Försörjningsstöd.

Rådgivning/information: Kortare kontakter, telefonkontakt mm.

Stödsamtal (enskilt): Stödjande och bearbetande samtal.

Säkerhetskontakt/partnerkontakt: Professionell kontakt för den våldsutsatta i de fall där våldsutövaren går i någon form av behandling.

Gruppsamtal: Stödjande och bearbetande samtal i grupp.

Genomgång av säkerhet: Uttalat fokus på säkerhet vid ett eller flera tillfällen.

Hjälp med kontakt med annan aktör: Aktiv förmedling av kontakt och/eller eventuell medföljning.

Särskilt stöd i föräldraroll: Någon form av föräldrasamtal, föräldrastödsprogram o. dy.

Skyddat boende: Boende med säkerhet och skydd där klienten placerats p.g.a. våldsutövaren.

Hjälp med ny bostad (ej skyddat boende): Aktivt stöd till klienten att lösa boendesituation.

Byte av kommun: Aktivt stöd till klienten i byte av kommun.

Under stöd/insats (1-5) – Våldsutsatthet och riskbedömning

I enkäten finns utrymme för fem uppföljningar. Använd dessa utifrån den rutin för uppföljning som finns i er verksamhet. Om ingen särskild rutin för uppföljning finns kan varje verksamhet komma överens om ett gemensamt förfarande, exempelvis att uppföljning görs var tredje månad.

Det datum som anges i fråga 121 gäller för frågorna 122, 131, 147 och 148. Alla frågor under rubriken ”Under stöd/insats – Våldets omfattning och karaktär samt riskbedömning” hänger ihop och registreras vid samma tillfälle.

121. Datum för uppföljning under stöd/insats

Ange datum för uppföljning av stöd/insats

1 ÅÅÅÅ-MM-DD

Definitioner/kommentarer/beskrivningar/förklarande text

122. Typ av våld	Ja, upprepade gånger	Ja, någon gång	Nej, aldrig
Vilken/vilka typer av våld har klienten blivit utsatt för? Välj ett eller flera svarsalternativ och ange omfattning.			
1 Psykiskt våld			
2 Fysiskt våld			
3 Sexuellt våld			
4 Ekonomiskt våld			
5 Materiellt våld			
6 Försummelse			
Kommentar (möjlighet till)			

Definitioner/kommentarer/beskrivningar/förklarande text

Se definitioner under fråga 54.

131. Riskbedömning FREDA

Vilken farlighetsnivå visade FREDA?

- 1 Farlighetsnivå 1
- 2 Farlighetsnivå 2
- 3 Farlighetsnivå 3
- 4 Farlighetsnivå 4
- 5 Inte genomfört FREDA riskbedömning

Kommentar (möjlighet till)

Definitioner/kommentarer/beskrivningar/förklarande text

Här registreras resultat från FREDA riskbedömning.

147. Annan riskbedömning

Har annan riskbedömning än FREDA genomförts?

- 1 Genomfört manualbaserad riskbedömning (PATRIARK, SARA, SAM)
- 2 Genomfört riskbedömning på annat sätt
- 3 Inte genomfört annan riskbedömning

Kommentar (möjlighet till)

Definitioner/kommentarer/beskrivningar/förklarande text

Det andra svarsalternativet avser riskbedömning, gjord utifrån egen bedömning, erfarenhet och kunskap (ej manualbaserad).

148. Risknivå enligt annan riskbedömning

Vilken risknivå visar annan riskbedömning?

- 1 Låg risk
- 2 Mellanhög risk
- 3 Hög risk
- 4 Inte genomfört annan riskbedömning

Kommentar (möjlighet till)

Definitioner/kommentarer/beskrivningar/förklarande text

Här avses både annan manualbaserad riskbedömning och ej manualbaserad riskbedömning gjord utifrån egen bedömning, erfarenhet och kunskap.

Efter stöd/insats – Genomförandet

153. Genomförandet av stöd/insatser i ärendet**Genomförandet av stöd/insatser i ärendet**

- 1 Alla planerade stöd/insatser har genomförts
- 2 Vissa stöd/insatser har genomförts, andra har avbrutits eller inte genomförts
- 3 Samtliga stöd/insatser har avbrutits
- 4 Annat

Kommentar (möjlighet till)**Definitioner/kommentarer/beskrivningar/förklarande text**

Efter stöd/insats – Riskbedömning

180. Riskbedömning FREDA**Vilken farlighetsnivå visade FREDA?**

- 1 Farlighetsnivå 1
- 2 Farlighetsnivå 2
- 3 Farlighetsnivå 3
- 4 Farlighetsnivå 4
- 5 Inte genomfört FREDA riskbedömning

Kommentar (möjlighet till)**Definitioner/kommentarer/beskrivningar/förklarande text**

Här registreras resultat från FREDA riskbedömning.

190. Annan riskbedömning**Har annan riskbedömning än FREDA genomförts?**

- 1 Genomfört manualbaserad riskbedömning (PATRIARK, SARA, SAM)
- 2 Genomfört riskbedömning på annat sätt
- 3 Inte genomfört annan riskbedömning

Kommentar (möjlighet till)**Definitioner/kommentarer/beskrivningar/förklarande text**

Det andra svarsalternativet avser riskbedömning, gjord utifrån egen bedömning, erfarenhet och kunskap (ej manualbaserad).

191. Risknivå enligt annan riskbedömning**Vilken risknivå visar annan riskbedömning?**

- 1 Låg risk
- 2 Mellanhög risk
- 3 Hög risk
- 4 Inte genomfört annan riskbedömning

Kommentar (möjlighet till)**Definitioner/kommentarer/beskrivningar/förklarande text**

Här avses både annan manualbaserad riskbedömning och ej manualbaserad riskbedömning gjord utifrån egen bedömning, erfarenhet och kunskap.

Efter stöd/insats – Måluppfyllelse**198. Måluppföljning individuellt förändringsmål****Hur har våldet förändrats jämfört med individuellt förändringsmål?**

- 1 Positiv förändring och målet uppnått (mål helt uppfyllda)
- 2 Positiv förändring men målet inte uppnått (mål delvis uppfyllda)
- 3 Ingen förändring
- 4 Negativ förändring (mål är inte uppfyllda)
- 5 Går inte att bedöma om målet har uppfyllts

Kommentar (möjlighet till)

Definitioner/kommentarer/beskrivningar/förklarande text

Här är det handläggarens bedömning av måluppfyllelse som avses.

Uppgift är relevant i de fall man har satt individuella uppföljningsbara mål eller att målet är helt fri från våld. Om endast målet "helt fri från våld" är satt innebär minskat våld "positiv förbättring men målet inte uppnått".

Det sista svarsalternativet används både om det inte går att bedöma om målet uppfyllts och om det saknas mål.

Efter stöd/insats – Avslut**252. Datum för avslut****Vilket datum avslutas ärendet i aktuell verksamhet?**

1 ÅÅÅÅ-MM-DD

Definitioner/kommentarer/beskrivningar/förklarande text**253. Avslutsorsak****Vad var orsaken till avslut i aktuell verksamhet?**

- 1 Målet med stödet/insatsen har uppnåtts
- 2 Utredning avslutad utan insats
- 3 Klienten tackat nej/återtagit ansökan
- 4 Klienten har inte återkommit
- 5 Klienten har flyttat
- 6 Klienten har avlidit
- 7 Andra orsaker

Kommentar (möjlighet till)**Definitioner/kommentarer/beskrivningar/förklarande text**

Egna frågor

Plats för fem frågor som verksamheten själv kan formulera.

X. Verksamhetens egen fråga
1
2
3
4
5
6
7
8
9
1
0
Kommentar

Definitioner/kommentarer/beskrivningar/förklarande text

Brukaruppföljning

211. Våldsutsatthet
Hur har klientens situation förändrats sedan stödet/insatsen från verksamheten påbörjades?
1 Förbättrats mycket
2 Förbättrats lite
3 Ingen förändring
4 Försämrats lite
5 Försämrats mycket
6 Vet inte/har ingen uppfattning
Kommentar

Definitioner/kommentarer/beskrivningar/förklarande text

212. Insatsernas betydelse för eventuell förbättring

Om problemen med våldsutsatthet har förbättrats, vilken betydelse har stödet/insatsen haft?

- 1 Ingen betydelse
- 2 Liten betydelse
- 3 Varken stor eller liten betydelse
- 4 Stor betydelse
- 5 Helt avgörande betydelse
- 6 Vet inte/har ingen uppfattning
- 7 Inte aktuellt

Kommentar

Definitioner/kommentarer/beskrivningar/förklarande text

213. Positiva inslag

Oavsett förändring, var några inslag i stödet/insatsen klienten upplevde särskilt positiva?

- 1 Ja
- 2 Nej
- 3 Vet inte/har ingen uppfattning

Kommentar

Definitioner/kommentarer/beskrivningar/förklarande text

Skriv gärna under kommentar vilket/vilka inslag i stödet/insatsen som varit särskilt positiva.

214. Negativa inslag

Oavsett förändring, var några inslag i stödet/insatsen klienten upplevde negativa?

- 1 Ja
- 2 Nej
- 3 Vet inte/har ingen uppfattning

Kommentar

Definitioner/kommentarer/beskrivningar/förklarande text

Skriv gärna under kommentar vilket/vilka inslag i stödet/insatsen som varit särskilt negativa.

216. Öväntade negativa följder
Har stödet/insatsen medfört negativa följder enligt klienten?
1 Ja
2 Nej
3 Vet inte/har ingen uppfattning
Kommentar

Definitioner/kommentarer/beskrivningar/förklarande text
--

217. Nöjdhet med stödet
Hur nöjd är klienten med det sammantagna stödet från aktuell verksamhet?
1 Inte alls nöjd
2 Inte särskilt nöjd
3 Varken nöjd eller missnöjd
4 Ganska nöjd
5 Mycket nöjd
Kommentar

Definitioner/kommentarer/beskrivningar/förklarande text
Med "verksamhet" avses just den verksamhet som du fått enkäten ifrån.

219. Nöjdhet med bemötande
Hur nöjd är klienten med bemötandet från personalen i den aktuella verksamheten?
1 Inte alls nöjd
2 Inte särskilt nöjd
3 Varken nöjd eller missnöjd
4 Ganska nöjd
5 Mycket nöjd
Kommentar

Definitioner/kommentarer/beskrivningar/förklarande text
Med "verksamhet" avses just den verksamhet som du fått enkäten ifrån.

SU-Kvinnofrid 2019-2020

2019-2020 deltog 38 kommuner i SKR:s lärande utvecklingsprojekt för individbaserad systematisk uppföljning på kvinnofridsområdet, SU-kvinnofrid. Syftet med projektet var att stödja kommuner att följa upp socialtjänstens stöd till våldsutsatta vuxna, öka kunskapen om insatsernas kvalitet och resultat och ge underlag för verksamhetsutveckling. I den här rapporten beskrivs lärdomar från projektet, samt några sammanställda resultat på nationell nivå.

Upplysningar Upplysningar om innehållet
Mia Ledwith, mia.ledwith@skr.se

© Sveriges Kommuner och Regioner, 2021
Text: Kerstin Wanhatalo, Mia Ledwith, Daniel Örnberg
Produktion: Sveriges Kommuner och Regioner